46րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 445 Կ. ՊՈԼԻՍ, 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13 ՀՈԿՏ. 1902 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 10 ՐԷՃԷՊ 30 ԽՅԼՈՒԼ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պօղը Ալի Ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی: اوحانس فرید
اداره خانه سی: باب عالی جاده سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԹԱՂԱԿԱՆՆԵՐԸ

Վերջերս քանի մը անգամ «Մանզումէ» առիթ ունեցաւ մատնանիշ ընելու Մարմարայի ափական եզերքին վրայ՝ իբր զարգացեալ թաղ իր գոյութեան իրաւունքը չնչող Գատըգիւղի թաղական խորհուրդի առժամանակեայ հանգամանքը, և իր օ՛չ նուազ երկարատեւ գործերը։

Այս հանգամանքը որ Գատըգիւղ կը ներկայացնէ, իր տեսակին մէջ մէկ հատիկ չէ, և իր նմանները ա՛յնքան բազմանալ սկսած են որ, կամաց կամաց պիտի ստիպուինք ինքզինքնիս համոզել թէ լաւագոյն ձեւը թաղի մը եկեղեցական և կրթական գործերը վարելու առժամանակեայ անունով կազմուած մարմիններն են, որոնք ամէն բանէ առաջ թաղային համակրութիւնը իրենց հետ ունենալնուն ապահով չըլլալով, միայն տարտամ գործունէութեամբ մը կը բաւականանան։ Այդ գործունէութիւնը ջղուտ չէ, որովհետեւ ամէնէն առաջ իր առած քայլին վրայ վստահ չէ, իր ընթացքը հանրային վստահութեամբ պատուաստուած չէ և իր գոյութիւնը օրինաւոր չէ։

Գատըգիւղի «Մանզումէ»ի թղթակիցը և թաղեցիները քանի մը անգամ մատնանիշ ըրին թաղային գործերու անկերպարան, և թաղական խորհուրդին կազմութեան օ՛ր առաջինեան պատասխանատու վիճակի հասած ըլլալը, և տակաւին ամէնը չզօրեցին համոզելու պատկառելի անդամները՝ այդ պատկառելի խորհրդոյն, որ օրինաւորութեան առջեւ տեղի տան և իրենց գործելու անկարողութիւնը մատնանիշ ընելով հրաժարական տան Պատրիարքարանի. նոր ընտրութեան հրահանգ խնդրելով։ Եւ խնդրոյն այս կերպարանքն է որ այդ պատկառելի խորհրդականին պատկառելի անդամները... պատկառելիէն նուազ բան մը կը դարձնէ։ Եւ ասոնք իբր թէ բաւական չըլլային, վրայ հասաւ Տնտեսական Խորհրդոյ մէկ պատկառելի ցուցակը, որուն մէջ համարատուութենէ խուսափող թաղական խորհուրդներու մէջ կը փայլէր նաեւ Գատըգիւղը՝ իր բոլոր փառօքը։

Ամէն մարդ իր յիշողութիւնը որչափ որ ալ անփոփելու ըլլայ, ապահովաբար վերջին 7-8 տարիներուն մէջ, պիտի կարենայ յիշել Մարմարայի ափական եզերքէն դէպ ի եւրոպական եզերքը նետուած հաշուատուական թուղթերու դէզ մը, որուն քննութեամբը զբաղած ըլլայ երբեմն քանի մէջ հիմա սթափած Տնտեսական Խորհուրդը, որ բարի սովորութիւն մը ունի հանրութեան ուշադրութեանը ներկայացնելու 40 լման օր իւրաքանչիւր հաշիւ որ իր բովէն կ'անցնի։ Մի զարմանաք թէ ինչո՞ւ Տնտեսականը անտես ըրեր է այն հաշիւները պահանջելու պէտքը, վասն զի Խորհուրդներն ալ երբեմն քանի մէջ կ'ըլլան, ինչպէս մենք, սովորական մահկանացուներս։

Բայց զարմացէք թէ այդ հաշիւ չտուող թաղը Գատըգիւղն է, այն թաղը որ առեւտրական կեանքով մը ապրող մարդոց և ամէնէն ջոջերուն թաղն է, անոնց որոնք ամէնէն աղէկ գիտնալու են կանոնաւոր տոմարի և մաքուր հաշիւներու կարեւորութիւնը։ Բայց այս զարմանքնիս թերեւս աւելի արդարացի ըլլայ երբ նկատողութեան առնենք թէ այն հաշիւները տրուած չըլլալուն ամէնէն գլխաւոր պատճառը չէ թէ տոմարներու գոյութիւն չունենալն է, այլ անոնց չըթայեալ յաջորդութիւնն է։ 4 տարուան համար ընտրուած թաղ. խորհուրդ մը, չորրորդ տարուան վերջը իր հաշուեհամարատուութիւնը կուտայ և կ'աւարտէ իր գործը որ իր յաջորդը կը ստանձնէ դարձեալ 4 տարուան համար։ Բայց հիմա դարձէք դուք Գատըգիւղ և փնտռեցէք տարեգրութեանց մէջ թէ յամի շնորհաց ո՞ր թուականէն ի վեր կանոնաւոր քուէութեամբ թաղականներ են ընտրուած։

Առաջին առժամեային կազմութենէն մինչեւ հիմա բազում անդամներ դէմքերը փոխուած են խորհրդարանէն ներս, բայց երբեք չէ եղած որ խմբովին մեկնողներ և խմբովին նոր ներս մտնողներ եղած ըլլայ որ, առաջինները վերջիններուն գործը յանձնելու համար դէթ պզտիկ հաշուետուութիւն մը ընելու պէտք տեսնեն։ Առժամեային 2 անդամը կը մեկնին, նորեկները 2 հոգի կ'առնեն. քանի մը ամիս կ'անցնի, երկու հինգը եւս տեղի կուտան, քիչ երկու անձեր յաջորդ կը նշանակուին և այսպէս չըթայեալ ամբողջ անդամները իրաւ է թէ մէկ կը փոխուին, բայց չըթայեալ կերպով իրարու կապուած կը մնան՝ որով հաշիւներն ալ չըթայեալ կ'երթան տարուէ տարի։ Այնպէս որ եթէ, Աստուած մի՛ արասցէ, [illegible] գէշ զեղծում մը — երեւան ելլէ Գատըգիւղէն Գումգաբու ղրկուած հաշիւներուն մէջ՝ պէտք պիտի ըլլայ բաղդատութիւն պահանջելու համար բոլոր թաղեցիներու մէկ ստուարաթիւ մասը — սանկ ենթադրաբար 50—60 հոգի մը՝ ամբողջն ալ 1 օրէն մինչեւ 300ի չափ օրեր, անդամներ առժամեային — կոչել ի Գումգաբու, զեղծումին ծայրը գտնելու համար։

Եւ այն ատեն ապահովաբար ոչ հաշիւը պիտի գտնուի և ոչ ալ այդ յանցանք ըրուած ստորագրեալին իր վրայ առնող մը։

Բայց մենք ինչ որ Գատըգիւղին համար ըսինք, թերեւս ճշմարտութիւն մըն է շատ մը թաղերու համար։ Հետաքրքիր մը շատ դիւրաւ պիտի կրնայ հասկնալ — եթէ հետաքրքիր ըլլայ — թէ Կ. Պոլսոյ թաղերուն մէկ մեծագոյն մասին թաղական խորհուրդները՝ մասնաւորապէս անոնք որոնցմէ շատոնցուընէ ի վեր հաշիւ չէ առնուած ըստ Տնտեսական Խորհրդոյ ցանկին, առժամեայ կարկտան մարմիններով օժտուած թաղերն են։ Եւ պէտք է գիտնալ թէ այս պարագան և անիմաստ մարմիններուն մէկ մեծագոյն մասին գոյութեան գլխաւոր և միակ պատասխանատուն Պատրիարքարանն է, որ այսօր շատ կանոնաւորապէս ընտրութեան հրահանգ կրնայ տալ Գատըգիւղի, ինչպէս նաեւ Սամաթիոյ, որուն եկեղեցին և դպրոցը մէկ երկու իրենց պաշտօնին և պարտականութեան անփութակ մարդոց ձեռք մնացած ըլլալով, — առժամեայ անունով — օրէ օր պարտքով կը բեռնաւորուի, Սամաթիա, որուն թաղական մարմինը կազմալուծեալ է և ըր այնքան ապիկար պաշտօնավարութիւն մը կ'ունենայ, թաղային վարժարաններուն դուռները գոցել տալու աստիճանի հասցնելով, և այլոց նմանեաց, որոնց թիւը թերեւս շատ երկար է։ Ձեմ հասկնար թէ ինչ պատշաճ և կանոնաւոր արդարացուցիչ բան կայ առժամեայ անունով՝ աւելի քան երբեք տեւական մարմիններու մէջ, որոնք ամէն մարմինէ աւելի ինքզինքնին ամրակուռ զգալով չեն ուզեր որ և է արդար դիտողութեան ուշադիր ըլլալ և շատ անգամ կը պաշտօնավարեն նոյն իսկ թաղեցիներու յայտնի դժգոհութեան և տհաճութեան արտայայտութեանց հանդէպ։

Գատըգիւղցիք, Սամաթիացիք, և նմանները, ապրող ամէնէն թարմ օրինակներն են,

Եկեղեցիներուն և մանաւորապէս դպրոցին մատակարարութեան ողբալի կացութիւնը, որուն մէջ են այս երկու այնքան կարեւոր թաղերը առժամեայ թաղական խորհուրդներու երեսէն, ամէնէն ցայտուն նշանն է այդ մարմիններուն նշանակութենէ զուրկ գոյութեան և վնասակար հանգամանքին։

Աւելի՛ն կայ. այդ պատկառելի խորհուրդներու պատկառելի անդամները կը շարունակեն իրենց պաշտօնը վարել ու միայն պատկառելի ըլլալ կ'ուզեն, առանց պատկառելի կարենալ գիտնալու. [illegible]

ՀԱՃՐԱ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԵՆ

թարգմանեց ՔԱՍԻՄ

«Մանզումէ»ի 431 ուրբաթ օրուան թիւէն սկսեալ սկսանք հրատարակել իբր թերթօն՝ «Մանզումէ»ի երրորդ երեսին մէջ։

(ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ)

ԱՏԱՆԱ

Սիհունի գետին ափանց վրայ շինուած՝ Ասիական Թուրքիոյ էն վաճառաշահ քաղաքներէն մէկն է։ Հոս 1316ին եկեղեցական ժողով մը տեղի ունեցաւ Ս. Մինաս եկեղեցիին մէջ, թէեւ այժմ չերեւիր այդ սրբավայրին հետքը։

Ատանացիք իբր աշխատասէր ժողովուրդ, մեծ մասամբ կը պարապին երկրագործութեամբ. վաճառականութիւնն ալ յառաջ գացած է բաղդատմամբ 15-20 տարի առաջ ունեցած վիճակին։

Կրթական գործը սակայն, չհամապատասխաներ տեղացւոց նիւթական կարողութեան, որով աւելի կարողանան նախանձելի վիճակի մը վերածել իրենց կրթական հաստատութիւնները։ Եթէ Ատանան բաղդատենք Այնթապի հետ, առաջինը շատ անուսելութիւններ ունի վերջինին վրայ, թէ՛ հարստութեան և բազմամարդութեան կողմանէ։

Ատանացիներուն միակ բարձրագոյն համարուած նախակրթարանն է Աբգարեան վարժարանը, ուր իր մտաւոր զարգացումը կ'առնէ Ատանայի ապագայ Սերունդը։ Վեհապետեան Սրբազանի Առաջնորդութեան ժամանակ բուռն մրցում մը կար Ֆրերներու և Բողոքականներու վարժարաններուն հետ, և շատ փայլուն վիճակ մը ունէին մեր վարժարանները։

Ատանացիք որչափ կրօնասէր՝ նոյնչափ ալ՝ կրթասէր և ուսումնասէր են, եթէ գործնականէ՛ս ալ ցոյց տային անոր ապացոյցները։ Ժամանակ մը բաւական աշակերտներ կային Պոլիս Պէրպէրեան էֆէնտիի վարժարանը, բայց այդ շատ քիչ միջոց մը տեւած է։ Այժմ Ատանացիք Տարսոնի Ամերիկեան Սէնթ Փօլ վարժարանը կը խրկեն քանի մը տղաքներ։ Պոլիս, գրեթէ Ատանացի ուսանող քիչ կը գտնուի կամ երբէք, մինչ դեռ կրնան իբր երկրագործ և վաճառական ժողովուրդ, երկրագործական և վաճառականական դպրոցներ խրկել իրենց զաւակները, ինչպէս Պրուսայի շերամաբուծական վարժարանը՝ վասն զի շերամաբուծութեան համար շատ դիւրութիւններ ունին, ընդարձակ ագարակներ և թթենիներ հողեր ունենալով, Իրաւ է որ Ատանայի երկրագործութիւնը այսօր շատ յառաջ գացած է իր տնտեսական դրութենէն, բայց [illegible] ուրիշ առաւելութիւններ ալ ունին, երկաթուղի, երկրագործական կիրառութիւն, գրեթէ Միջերկրականի նաւահանգիստն է այսօր Ատանա, որով ամէն կերպով զարգանալու միջոցներ և առիթներ չեն պակսիր իրենց։

Ատանա եկեղեցական տեսակէտով կարեւոր կեդրոն մըն է Սսոյ մայրաքաղաքին իբր մեծ վիճակը, ուր 18-71էն սկսեալ կ'ընտրուին Կիլիկիոյ Կաթողիկոսները, որուն մէջ մեծ դեր ունին Ատանացիք։ Ինչ որ է Թիֆլիզը Էջմիածնի համար, նոյնն է Ատանա Սսոյ համար, որուն նիւթապէս օգնող միակ վիճակն է այն գոյց ինք դժբաղդաբար շատ քիչ օգտուած է հոգեւորապէս այդ վանքէն։ Հանգուցեալ Մկրտիչ Կաթողիկոսը ամիսներով կը նստէր հոս և բոլոր իր ծախքերը կը հոգացուէին տեղացւոց կողմանէ, սակայն այս Կաթողիկոսը երբէք հետաքրքրուած չէր Ատանացւոց կրթական և եկեղեցական գործերով։

Սսոյ Աջպահեան երկու Կաթողիկոսներու գերեզմանները կ'երեւին Ատանայի երկու եկեղեցեաց մէջ։ Ս. Աստուածածնի եկեղեցւոյն մէջ Եփրեմ գիտնական Կաթողիկոսինը, իսկ Ս. Ստեփաննոսի մէջ Նիկողոս (Կիրակոս Գ. անուանեալ) Կաթողիկոսի գերեզմանը, որուն վրայ Ատանացիք շաբաթ օրեր մոմ կը վառեն։

Ատանացիք սակայն ուրախ եմ որ մեծ մղում կուտան այսօր իրենց վարժարաններուն, կրթասէր և զարգացեալ անձնաւորութեանց ձեռքը յանձնելով վարժարաններու հոգաբարձութիւնը, մանաւանդ ըստ պատմութեան Պոլիս գտնուող ինձ ծանօթ վաճառականներու, այս տարի աւելի փայլուն և խոստմնալից վիճակ մը ունին եղեր Աբգարեան և Աշխէնեան վարժարանները։

Ատանացւոց ընտանեկան կարգը ու բարքը հետզհետէ կը փոխուի շնորհիւ նոր սերունդին զարգացման։ Իրենց մայրենի լեզուն խօսողներուն թիւը բաղդատմամբ աւելի 20-30 տարիներու, հարիւրին 80ի կը հասնի։ Սահակ Սրբազանի հայերէն քարոզները նոյնը կը հաստատեն, վասն զի Ատանայի երկու եկեղեցիներուն մէջն ալ քարոզիչ եպս. կամ վարդապետներ ստիպուած էին Թրքերէն լեզուաւ խօսիլ։

Ատանացիք ունին ուրիշ առաւելութիւններ ալ, որ Կիլիկիոյ միւս վիճակներուն մէջ քիչ կը տեսնուի։

Շատ հիւրասէր են. դեռ նահապետական հիւրընկալութիւնը կայ ու կը մնայ իրենց տանը մէջ։ Ընդհանրապէս ժիր, մտացի և նկարագրի տէր են Ատանացիք, ինչ որ բոլոր եկեղեցւոյ յատուկ է։

Ձմեռը ձիւն չիյնար գրեթէ հոս, շատ քիչ կը յիշուի որ Ատանայի դաշտերը ձիւն իջած ըլլայ, մինչդեռ Տաւրոսի բարձունքները հեռուէն միշտ ցոյց կուտան իրենց ձիւնապատ սպիտակ ու վեհափառ գլուխները, սքանչելի տեսարան մը պարզելով։

Այգեգործութիւնն ալ բաւական նշանաւոր է, առատ գրեթէ բոլոր մրգավուրները մեծ մասամբ այգի կ'ելնէ։ Նարնջենիի կիտրոնի, շաքարեղեգի և այլ պտուղներու մշակութիւնք եթէ աւելի յառաջ տարուին, փոքրիկ Եգիպտոսի մը առատութիւնը և շահաբերութիւնը կուտենային Ատանացիք։

ՍՍԱԿԱՆ ՎԱՐԴ.

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԷՆ

պիտի սկսինք հրատարակել Ուսուցչապետ եւ ծանօթ գրագէտ Պէրպէրեան էֆ. էն յօդուածներու շարք մը, —կարկեցուցիչ հերքում մը ասիկա՝ կարգ մը չարամիտ տարաձայնութիւններու, որոնցմով կ'ուզուէր խմբագրութիւնս արժանի չդատել Պէրպէրեաններու աշխատակցութեան, զանց ընելով ա՛ռդէն իսկ անոնց օրուան թերթերու վրայ ունեցած աշխատակցութիւնը։ Յօդուածներու այդ շարքը, որ

ՎԷՊՆ Ի ՖՐԱՆՍԱ

խորագիրը պիտի ունենայ, ուսումնասիրութիւն մըն է ֆրանսական վիպագրութեան վրայ, որուն մէջ մասնաւոր տեղ մը կը գրաւէ Զոլայի գրականութիւնը։

Այս շաբթու սկսեալ ալ, նոյնպէս Պէրպէրեան էֆէնտիի պիտի հրատարակենք յօդուածներու ուրիշ շարք մը,

ԾՈՒՌՆ ՈՒ ՇԻՏԱԿԸ

խորագիրով, որ պիտի դառնայ այժմէութիւն ունեցող օրուան գրական եւ կրթական հարցերու շուրջը, խորագրին համապատասխան դատումներով։

ԳԱՒԱՌԻ ԴԻՄՔԵՐ

ՄԵՆՍ ՀԱՃԱՂԱՆ

ԲԱՆԱԳՈՂԻՆ

«Ճիւպպէ» մը վրան չուլոր ինծուէ. տեսքովը միշտ ձ խելօքիկ բարի. թինթին քալելով, անաղարտ... անրան, կը կարէ կ'անցնի կեանքէ իր ճամբան։ «Ծանիլ»ը ծակէ, ինքը ծերունի. իբրեւ փորձառու մեծ համբաւ ունի, հաճիները ո՞վ են թեթեւ նորասէր ինչպէս ալ կ'ըսէ ելեր են հասեր։ Իր գիւղին մեծխօս թաղականն է ան՝ աղէպէս է խառնուի ինքն ամէն բանի. Ինքը որ չըլլայ անդամը ընտիր, ինչպէ՞ս կը լուծուի ո և է խնդիր։ Ցոկոր թէ ըլլայ, Սիմոն կամ Ցուգաթ, անպատճառ իրեն քուէ մը կուտայ, քուէ վերջապէս յարգի ու անգին, գիւղի միամիտ բարի համայնքին։ Երբ հինայ կ'ըլլայ անի պատուաւոր, ալ ժամանակն է պանծալ ու սիգալ։ Աչքը թաղականն է ա՛լ քուէ չուտեր... [illegible] գլուխ ծանր թա՛ղ, ալ... էգն ու արտ, ալ կ'սկսի նա մեծկակ վճռել տալ, բարձրէն թռչելով ամպերուն երթալ։ Փառքեր ու պատիւ չի սիրեր անի, ովսաննաներէ զզուի, կը գանի, ինչ հարկ զաւաթ մը սուրճը չի բաւեր, ժամատան աղքատ խեղճուկ կիսաւեր։ Վարժապետները երբոր դէմը գան, քաղուին կծկտուին վերթ խեղճուկ մրկան, բեմերանիս ընեն միշտ հանապազօր, պզտի՞կ պատիւ է, չէ՞ք հաւնիր ատոր։ Ու յետոյ ժամէն երբոր դառնայ տուն, դիմաւորէ զինք, իր Ճանիր տաւատուն։ Պզտիկ հաճո՞յք է խօսիլը անոր, մեծ պատռ խօսքեր անաթիւ նորանոր։ Ժամուն չահերուն նա միշտ ուշադիր, չի խաթուիր ընաւ տեռքերէ պատիր. քաջ տընտեսագէտ ժամ ու դպրատուն, միշտ չեն կը պահէ պայծառ... հաստատուն։ Դպրոցի դռնէն նա ներս չի մտներ, ճաշակի յարմար ուսում չի գտներ, կ'երեւի վերցաւ Սաղմոսն ու Նարեկ, իր գործին չիգար գիրքերը նորեկ։

Մեր մեծ Հաճաղան և որովհետեւ, հաշտ չէ «Ճանիլ»ի գլխուն հետ թեթեւ, հեռու կ'ապրի միշտ (.) չի ցուցներ ուղի, էհ մեր այպանքը նստած չէ՞ սուղի։ Հարուստ է անշուշտ (ըսել անվայել), իր ունեցածը կ'աշխատի պահել, Եկեղեցին կ'օգնէ ինք սակայն, տանելը ճիշդ ատ է կենսական։ Բարեպաշտ կ'ըլլայ.

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԹԻՒԵՐՈՎ

ԷՄԻԼ ԶՈԼԱ

ԵՒ ԻՐ «ՏՈՔԹՕՐ ՓԱՍՔԱԼ»Ը

ԳՐԵՑ ՍԷՆՔԻԷՎԻՉ

Առէք Զոլայի «Երկիրը»։ Այս երկը Ֆրանսայի մէկ գիւղին պատկերը ներկայացնելու կոչուած էր։ Միտքերնիդ բերէք անգամ մը, Ֆրանսայի կամ ո՛ և է երկրի մը մէկ գիւղը։ Ինչ է ան իր ամբողջութեանը մէջ. Հիւղակներու, ծառերու, հերկուած դաշտերու, հունձքի տարածութիւններու, վայրի ծաղիկներու, մարդերու, ոչխարներու, լոյսի, կապոյտ երկինքի, երգերու, գիւղական պզտիկ խնդիրներու ու վերջապէս աշխատութեան մէկ համայնապատկերը։ Բոլոր ասոնց մէջ տարակոյս չկայ թէ՝ տղըը պզտիկ դեր մը չէ որ կը խաղայ, բայց տակէ անդինը ու տակէ զատ բան մը կայ։ Զոլայի պատկերացուցած գիւղը կարծես ուրիշ ոչ մէկ բանէ կազմուած է, բայց եթէ աղտեղութենէ ու ոճիրէ։ Ու այս պատկերը կեղծ է, խոժոռած ճշմարտութիւնն է բնութեան մէջ, որովհետեւ, իբրեւ ճշմարիտ յարաբերութիւնը տակէ տարբեր է։ Եթէ ո և է մէկը ձանձրոյթը յանձն առնէր ֆրանսական վէպի մը կին դէմքերուն մէկ ցանկը պատրաստելու, շուտով պիտի համոզուէր որ առ նուազն անոնցմէ հարիւրին իննսունը հինգը ինկած են։ Միեւնոյն ատեն սակայն, այնպէս չէ մարդկային ընկերութեան մէջ և չի կրնար ալ ըլլալ։ Հաւանականաբար այս կարգի համեմատութիւն մը գոյութիւն ունեցած չէր նոյն իսկ այն երկիրներուն մէջ, ուր անգամ մը Աստղէրդէն (Asterte) կը պաշտուէր։ Ու դեռ հեղինակներ կ'ուզեն համոզել մեզ թէ՝ մարդկային ընկերութեան ճշմարիտ պատկերն է որ մեզի կուտան, թէ իրենց բարոյականներու վերլուծումը իրական կեանքէն առնուած է։ Սատուրն, չափազանցութիւն հրացում մը հանդէպ նախուածին, — վերջին ժամանակներու գրական հունձքին ճշգրիտ պատկերը։ Ձեմ գիտեր թէ ո՞ր գրականութիւնը օգտուած է ասկէ, գիտեմ սակայն թէ սաղանը ոչինչ կորսնցուցած է այդ ճամբէն, որովհետեւ թոյնի և ախտի ամբողջ գեռ մը հասած է, ու բարոյական զգացողութիւնը այնքան բթացած է որ կրնայ կոր վերջապէս դիւրութեամբ հանդուրժել անա՛նկ գիրքեր որոնք դեռ տասնեակ մը տարիներ առաջ դատարան պիտի հրաւիրէին հեղինակ մը։ Այսօր անհաւատալի կը թուի երբ ըսուի թէ՝ «Մատամ Պովարի»ն երկու անգամ դատի քաշել տրւաւ իր հեղինակը. թէ որ քառորդ դար վերջը գրուած ըլլար ան՝ շատ պարկեշտ բան մը պիտի նկատուէր։

Բայց մարդկային միտքը որ քննելու չի գիտեր, ու գործարանատրութիւնը որ կը պայքարի ապրելու, չհերնար չափէն աւելի թոյն տանիլ։ Վայրենի կուզայ վերջապէս դարս տալու իր զզուանքը։ Ձայներ կը բարձրանան այսօր գրականութեան մէջ, որոնք կ'աղաղակեն տարբեր տեսակի մտային հացի մը համար, բնազդական զգացում մը գոյութիւն ունենալ սկսած է, որ անկարելի կը համարի այլեւս այս ընթացքով առաջ երթալ. թէ մարդիկ պէտք է ալ զգան, ցնցուին, թօթափին տիղմը, մաքրուին ու փոխուին։ Մաքո՞ւր օդ՝ թա՛րմ օդ, կ'աղաղակէ մարդկութիւնը։ Որոշ կերպով չեն կրնար ըսել թէ ի՛նչ կ'ուզեն, բայց շատ լաւ գիտեն ինչ որ չե՛ն ուզեր, գիտեն թէ ժանտահոտութիւն մը կը շնչէին։ Տեսակ մը խուլ բողոք կը բարձրանայ գրական իրերու արդի կացութեան դէմ։ Գրողներէ շատեր զգացած են այս դժգոհանքը, այս անձկութիւնը։ Նայեցէք Պուրժէի, Ռօտ, Պարէսի, Տէժարտէնի վերջին երկերուն, և Րէյմալի, Վէռլէնի, Հերէքսի, Մալարմէի բանաստեղծութիւններուն, ու նոյն իսկ Մէթէրլինքի ու իր դպրոցին վրայ։

Ինչ է անոնց պարունակութիւնը։ Նոր գոյացութեան (substance) և վիպային նոր ձեւերու փնտռտուք մը, տենդոտ խուզարկութիւն մը գրականութեան նոր ելքի մը, ո՞ւրկէ դառնալու, և գրական փրկութիւնը ո՞ւր փնտռելու անստուգութիւն մը, — միսթիքականութեա՞ն թէ հաւատքի մէջ, հաւատքի արդիւնք եղող պարագաներո՞ւ թէ մարդկութեան մէջ։

Ամէնէն առաջ սակայն մեծ անձկութեան մը գոյութիւնը անոնց մէջ, շատ որոշ է։ Ոչ մէկ ելք կրնան գտնել քանի որ տարիքն ընելու համար երկու բաներու պէտք կայ, — մեծ գաղափար մը և մեծ տաղանդ մը ունենալ, — ու անոնք ո՛չ մէկը չունին՛, և ոչ ալ միւսը։ Անձկութիւնը հետզհետէ կ'աւելնայ... ու անոնք որոնք բնապաշտ դպրոցին բիրտ յոռետեսութեան դէմ քալեցին, նոյն իսկ անոնք յոռետեսութեան մէջ կ'իյնան, ու ասով կը տկարանայ իսկական կարեւորութիւնը և նշանակութիւնը զոր գրականութեան բարեփոխումը կրնար ունենալ։ Որովհետեւ ինչ կը մնայ այլ եւս իրենց. ձեւի այլանդակութիւն։ Ու կը խորասուզուին այս այլանդակութեան մէջ, վե՛ր վա՛ր, կ'ուզէ այլանդակութիւն, կ'ուզէ աղաւաղութիւն կոչուի ան. կարծես աւելի կը շփոթեն ու կը կորսնցնեն արուեստագիտական կշիռը, առողջ զգայութիւնը ու հոգիի անդորրութիւնը։ Նոր գոյացութեան փնտռտուքին մէջ յաճախ նախկին փտութեան մէջ կ'իյնան ու իրենց անձին հետ գրեթէ այլեւս չեն կրնար համաձայնիլ, որովհետեւ անոնց երկուքն ալ յատուկ ու հիմնական զգացումը ունին թէ նոր գրական բան մը պէտք է տան աշխարհի, բայց չեն գիտեր սակայն թէ ի՛նչ է ան։

Ահա գրականութեան ներկայ վայրկեանը։

Թարգմ. Ն. ԹՕՓԱԹԼԵԱՆ

(Շարունակելի)

խնլ-ք ժամաէր, քովը գնա ա՛ռ կրօնի դասեր, ծաղրելու զինքը խնդրելու փոխան, ափերափր ափրացու իրմէ կը գողան։ Ընտանեաէր է ու պարտքը առաջ, կը կարծէ անանել կրթելը զաւակ, բայց մեղք որ իրեն որդիք հաբրազատ, կը ժննան դարձեալ կրօնքէ ազատ։ Ուսում կը սիրէ (լսեցէք) նաօրէն, կարծիքը ունի իր յատուկ օրէն. «չատ կարդալ կ'ըսէ. աղէկ չէ աղէկ, որ մը ուղեղը մեռնի, կը թաղէք»։ «Ծիզվիթ» է անի կը չահի գումար, կը գտնէ սատկ խաղալու խումբ, նոբո՞յթ թէ հնոյթ, այդ ազնիւ դիրքով, զաւակն ալ կ'առնէ նստեցնէ իր քով։ Բովը չերթուիր, այնքան բարձր է, երբ երթաս իրեն քիթ բերան ծռէ, մինչ ծանր խոհուն լուրջ մարդը այլ է, քովը նոր գլուխ ծռելու կը վայլէ՞։ Կը վայլէ այս՛. երբ խումբ խաղան, երբոր ինքզինքը մոռնայ Հաճաղան, երբոր իրական անուշ չահ մը կայ. կ'ըլլայ բոլորը, կ'ըլլա՛յ, Տէ՛ր վկայ։ Բարոյականի նախանձախնդիր, «Ցոյժ մեծ է խափր, ընդ բան և ընդ իր» ...պառան ինչ ըսեմ գրիչս՛ ակար, թեթեւի հանել այդ մասին նկար։ Արդ հիմա բարով, դու Հաճի աղա, գիտցիր թէ երբոր ձոխ աչքդ խաղայ, նկարըդ կ'ելնէ, ինծի պէս մէկէն, որոնք գործերդ սերտեն, կը հեգեն։

* *

Հա՛ մոռցայ կեցիք, վարժապետներուն, հանդէպ քո դիրքդ... կ'երթայ չատ հեռուն, որոնք անդադար կու գան գանգատին, և այդ գանգատն է հաւատացէք չատին։ Երկու խօսք ըսե՞մ, կ'ուզե՞ս, կը ներե՞ս, ես անոնցմէ չեմ, ծռելի, աներես, Վարժապետները մարդ են վերջապէս, խօսած խօսքերդ պէտք է միշտ չափես։ Բու զաւակներըդ հոգիդ հատոր, կրթելու համար կը յանձնես ատոր, ամօթ չէ՞ ընել անոր անարգանք, մինչեւ կը յուսայ քենէ ան յարգանք։ Աչխարհ ծնծաֆ է, գիտե՞ս Հաճաղա, բաղդը անծանօթ խաղեր կը խաղայ, զաւակներ ունիս դուրս մ'ելներ չափէդ, կ'անիծուին եաքը կ'ըլլան վարժապետ։

ԲԱՐԲԱՌՈՒՆԻ

ԱՐՏԱՔԻՆ

Մ. ՔՈՄԲ ԵՒ ԻՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Խորհրդարանական գործերու վերսկսման նախօրդ օրը, նախարարապետ Մ. Քոմպ ճառ մը խօսեցաւ բացատրելով Ֆրանսական հանրապետութեան ներքին քաղաքականութիւնը, օգտուելով Վաճառականութեան և Ճարտարագործութեան Ցանձնաժողովին կողմէ իրեն ներկայացուած առիթէն, որուն տարեկան հացկերոյթը ամէն անգամ պատճառ կ'ըլլայ քաղաքական այս տեսակ եղելութեանց կատարման։ Մեծ հեղինակութեամբ և կորովով նախարարապետը ի վեր հանեց հանրապետականներու կողմէ ի գլուխ հանուած յառաջդիմութիւնները, և ցոյց տուաւ թէ հակառակ կողմին յարձակումները անկարող եղած էին հանրապետականներու ամբողջ գործունէութիւնը չէզոքացնել։ Մ. Քոմպ հաստատեց նաեւ թէ՝ ինք կը հետապնդէր Վալտէք-Ռուսոյի կողմէ սկսուած գործը, եւ կղերա—ազգայնականներու միացման պայքարը և թէ չպիտի առ ազատութիւնը միաբանութիւններուն՝ հանրապետութեան դրած օրէնքներուն հակառակ ընթացք մը ունենալ։ Այս հանրապետական գործունէութիւնը չը՞ համապատասխաներ Ֆրանսական ազգին ուխտին և Ֆրանսայի բոլոր խորհուրդները չչնորհաւորեցի՞ն իրենց նախարարապետը՝ իր կորովի ընթացքին համար։ Մ. Քոմպ համոզում ունի թէ ամբողջ հանրավարական Ֆրանսան իրեն պաշտպանն է և այս իրողութիւնն է որ, կը չէշտէ իր իրական ուժը, այս տեսակ դժուարին պարագաներու մէջ։

Նախարարապետին ճառը ընդունուեցաւ բուռն ծափահարութիւններով,

Թերթերուն գրածին համեմատ, ան մեծ արդիւնք մը յառաջ բերած է երկրին մէջ։ Ազգայնական և կղերական թերթերը կը կարծեն թէ այս ճառը կ'արծարծէ իրենց յուսախաբութիւնը թէ՝ Մ. Քոմպ պիտի հակառակի միաբանութեանց ընթացքին։

Ֆրանսական ժողովուրդը եկած է հիմա այն համոզման թէ, ինք պէտք է պաշտպանուի հակազդողներու բոլոր յարձակմանց դէմ, որովհետեւ ինք կը կառավարուի այն միակ օրէնքով, որով արդի Ֆրանսան կրնայ ապրիլ, քանի որ ան է միայն որ կրնայ իրեն տալ իրական յառաջդիմութիւն մը, և այս մեծ ազգին բարգաւաճումը։ Վերջին ընդհանուր ընտրութիւնները յայտնի կերպով ապացուցին թէ՝ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը կը հետեւէր պետական այն մարդոց ուղղութեան, որոնք քաջութիւնը ունեցած էին ընդդիմանալու հակառակ հոսանքին ընդդիմութեանց, և այդ օրէն է որ Մ. Քոմպ կրնայ հանգիստ ըլլալ։ Խորհրդարանը իրեն ուժ պիտի ըլլայ մինչեւ վերջին կէտը, և հաւժկու կերպով պիտի օգնէ իրեն՝ իր գործին մէջ, այնպէս որ, այս նախարարապետը՝ որուն մասին կարծիք կար թէ հազիւ քանի մը ամիսներ միայն պիտի կրնար պաշտօնավարել իր վարչական գործին՝ ուր կը գտնուէին անանկ տարրեր, որոնք չատ դժուարաւ հաչտ պիտի դառնան իր ընթացքին, այսօր զօրացած կը գտնէ ինքզինքը, նոյնինքն իր ձեռք առած ընթացքին պատճառաւ, որուն գայթակղական արարքները կը զայրացնէ խորհրդարանին ձախակողմեանները, երբ նոյնիսկ խնդիրը հանրապետութեան պաշտպանութեան համար ըլլայ։

ՍԻԱՄ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Քանի մը օր առաջ ծանուցուեցաւ Ֆրանսեւսիամական համաձայնութեան մը կարեւոր լուրը։ Քանի մը չաբաթներէ ի վեր կը կարծուէր թէ, երկրու հասկացողութիւն մը պիտի գոյանայ Ֆրանսական և սիամական կառավարութեանց միջեւ, որոնց յարաբերութիւնները այնչափ մտերմական չէին մինչեւ հիմա, որովհետեւ Սիամի կառավարութիւնը չէր գործադրած իր՝ Ֆրանսայի տուած խոստումները։ Այս կացութիւնը առիթ դարձած էր Անգլիոյ, որ մշտնջենապէս չահագործէ զայն. այն Անգլիան, որ կ'ուզէր իրեւրու արդի այս բաւական կնճռոտ կացութենէն չահ մը հանել և կը յուսար ամէն պարագայի մէջ թէ Սիամ բուռն կերպով պիտի հակառակի Ֆրանսայի՝ Մեքոնքի հովտին մէջ վերջնական կերպով հաստատման։

Ֆրանսական դիւանագիտութիւնը գիտցաւ սակայն յաջողութեամբ ելլել այս հաչիւներուն ակէն, խոհեմութեամբ մը՝ որ խիստ գնահատելի է։ Քանի մը անգամներ բուռն պայքար մը անխուսափելի դարձաւ և անցաւ առարի աղմուկ մը ելաւ թէ՝ պատերազմ մը ծագելու վրայ է, որ մեծ համեմատութիւններ պիտի առնէր։ Ֆրանսական խորհրդարանը չյուզուեցաւ այս խոչոր եղելութիւններէն և կացութեան ճչգրիտ գիտակցութիւնը ունենալով, միակեց Պանքոքի դահլիճին հետ այն յարաբերութիւնները, որոնք ահա համաձայնութեամբ մը կը վերջանան։

Դաչնակցութիւն մը գոյացած է հիմայ այս երկու կառավարութեանց միջեւ և այդ դաշնակցութեան պայմանները յայտնի կերպով ցոյց կուտան մեծ չահեր՝ Ֆրանսայի։ Ասիկա դիւանագիտական այն տեսակ յաղթանակ մըն է, որուն նմանը չատ քիչ տեսնուած է։ Այս եղելութեամբ, Ֆրանսա կրնայ նչանակելի կերպով աւելցնել իր ստացուածքները Ծայր. Արեւելքի մէջ, ուր այս կերպով առաջնակարգ դիրք մը կը ստանայ։ Անգլիական մամուլը, իր յիչատակութեանց մէջ, գոնէ չկրնար իսկ կարծել այն հակակրութիւնը՝ զոր կը զգայ Ֆրանսական քաղաքականութեան այս գործնական արդիւնքէն, և քանի մը թերթեր կը ցոհանան գէչ կերպով քննադատելով մէկ քանի մեծ տէրութիւններ պզտիկ տէրութեանց հանդէպ բռնած իրենց դիրքին համար։ Ահա կշտամբանք մը՝ որ կրնայ դարձուիլ Անգլիոյ բայց որ ամէն պարագայի մէջ չի կրնար պատչաճիլ Ֆրանսայի։ Անգլիա է որ բուռն միջոցներ կը գործածէ՝ իր նպատակին հասնելու համար ճամբէն չեղեցնելով այն պզտիկ տէրութիւնը՝ որ իրեն արգելք կը հանդիսանար։ Հարաւ-ափրիկեան փոքրիկ հանրապետութեանց յաղթանակը չմոռցուելու չափ թարմ է տակաւին։ Ընդհակառակը, Ֆրանսա իր ծրագիրներուն իրականացման կը հետապնդէ բոլորովին խաղաղասիրական եղանակով մը, և զինուած պառնալիքով մը չէ, որ ձեռք բերաւ ներկայ համաձայնութիւնը։

Եւրոպական դիւանագիտական չըրջանակները պիտի գիտնան պէտք եղածին պէս գնահատել այս երկու քաղաքականութեանց տարբերութիւնը, և այն բարձր համակրութիւնը՝ զոր Ֆրանսա իր վրայ հրաւիրած է մինչեւ այսօր, ամբողջ աչխարհի կողմէ, անգամ մըն ալ իրենց ամէնէն գեղեցիկ ապացոյցը պիտի գտնեն։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ ԻՐ ՋԱՆՔԵՐԸ

Ինչպէս առջի օր գրած էինք, Ճապոն նոր ջանքեր կ'ընէ իր ծովային պաշտպանութեան միջոցները ամրացնելու համար, որոնք անգլեւճապոնական դաշնակցութեան հետեւանքով, յարձակման միջոցներ է որ պիտի դառնան։ Ասիկա ընդհանուր սովորութիւնը եղած է երկրորդական տէրութեանց, այն է մեծ տէրութեան մը հետ դաշնակցութիւն մը գոյացնել, և անոր հետեւանքով ջանքեր ընել իր կացութիւնը անանկ դիրքերու հասցնելու, որոնք չատ անգամ բարձր են իրենց վիճակէն։ Ճապոնի ծովային նախարարին կողմէ ճապոնական նաւատորմիղը ուժովցնելու մասին ներկայացուած ծրագիրը, կը նկատուի մեծ ճիգ մը՝ ազգի մը համար, որուն տնտեսական կացութիւնը տակաւին չատ վատ վիճակի մը մէջ կը գտնուի։

«Թայմզ» կ'ըսէ թէ ճապոնական նաւատորմիղին ամրացման չարժառիթը, չկրնար նախատեսուած մասանցութեան մը վերագրուիլ։ Ասիկա թերեւս ճիչդ է ներկային համար, բայց ապագային համար ոչ; Ճապոն մեծ եռանդ մը ունի Ծայր. Արեւելքի մէջ գրաւելու այն դիրքը, որ երաչխաւորութիւն մը պիտի ըլլայ իրեն ընդհանուր տէրութեանց հետ գործակցելու հաւանականութեան։ Պէտք չէ մոռնալ նաեւ որ Ճապոն Անգլիոյ դաչնակիցը, օր մը վճռապէս պիտի գտնուի պատերազմելու պարագային մէջ՝ Ռուսիոյ հետ, որ ամէնէն աւելի կը սպառնայ անգլեւճապոնական ձգտումներուն Ծայր. Արեւելքի մէջ։ Զինուելով զինուորական և ծովային բաւական կարեւոր ուժով մը, Ճապոն բնականաբար զայն պիտի գործածէ օր մը այն տեղին, ուր պէտք էր խաղաղասիրական դիրք մը ունենալ։ Հոս է ահա այս ծովային զինման վտանգը։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՈՒԹՀԱՄԱ, 11 հոկտ.— Ճապոն որոչեց իր նաւատորմը զգալի կերպով չատցնել. ասոր համար յանձնարարութիւններ պիտի ըլլան Անգլիոյ, Գերմանիոյ և Ֆրանսայի։

ԼԻԶՊՈՆԱ.— Բորթուկալի դահլիճը հոկտ. 17ին պիտի գումարուի, ընդունելու համար Էմիլի Թագուհիին երդումը որ Թագաւորին բացակայութեան պիտի վարէ խնամակալի պաշտօնը։

ՓԱՐԻԶ.— Պոէր զօրավարները հոս պիտի գան երկուչաբթի։ Իրիկունը ի պատիւ անոնց ճաչ մը պիտի տրուի, իսկ երեքչաբթի օր խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն։ Անոնք Գերմանիա երթալէ եաք Լոնտոն պիտի դառնան և ամսոյս վերջը Ամերիկա պիտի մեկնին։

—Մատդ ազդիւրէ կը ծանուցուի թէ նախարարապետ Մ. Քոմպ օրինագիծ մը պատրաստած է միաբանութեանց մասին, որով կը պահանջէ պետութեան և եկեղեցիին անջատումը իրարմէ։ Մ. Մ. Տելքասէ, Ռուվիէ, և Մարիէժուլ յայտարարած են որ իրենց հրաժարականը պիտի տան եթէ այս օրինագիծը Խորհրդարանին ներկայացուի։

Ս. ՊԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— «Նովոսթի» կ'ըսէ թէ Սլավ բարեգործական ընկերութեան նախագահը Հռոմ պիտի մեկնի, Վիքթոր Էմմանուէլ Թագաւորին մատուցանելու համար նոյն ընկերութեան պատուոյ անդամի վկայական մը։ Թագաւորը ընդունած է այս բանը։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Բոլոր նախարարները այսօր Նիս մեկնեցան, ուր վաղը Խորհուրդ մը պիտի գումարուի Թագաւորին նախագահութեամբ։

ՇԱԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՐԱԿԱ.— Պաչտօնեայի մը մահուան հետեւանքով կարեւոր զեղծումներ երեւան հանուեցան, Սանօքի, Վէնչէսլասի ու Բրակայի փոխատուութեանց սնտուկներուն մէջ։ Այդ պանքային նախագահը և ուրիշ երեք պաշտօնեաներ ձերբակալուեցան։ Կատարուած քննութեամբ մինչեւ հիմա երեք միլիոն քուրոնի կորուստ մը երեւան հանուեցաւ։ Կատարուած քննութիւնը հաստատեց նաեւ որ այդ զեղծումները քսան տարիէ ի վեր կը կատարուէին։

ՔՈԲԷՆՀԱԿ.— Յունաստանի Թագաւորը Աթէնք ուղեւորեցաւ Վիեննայի ճամբով։

ՓԱՐԻԶ.— Արտաքին գործոց նախարար Մ. Տելքասէ սեղան մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցան Ռումանիոյ դեսպան Մ. Կիքա և Մեքսիկայի կառավարիչը որ Բարիզ կը գտնուի։ Մ. Տելքասէ ընդունեց քաղաքապետութեան Խորհուրդին դիւանը։

ԼԻՈՆ.— Արմատականներու համաժողովը իրեն պատուակալ նախագահ ընտրեց Մ. Պրիսոնը. Նաեւ բանաձեւ մը քուէարկեց՝ չնորհաւորելով կառավարութիւնը այն կորովամտութեան համար, որով գործադրեց ընկերակցութեանց օրէնքը։

ՊԵՐԼԻՆ.— Վիլհէլմ կայսրը Հոլանտայէն անցնելով Նոյեմ. 9ին Ֆլեսինկէն ժամբայ պիտի ելլէ «Հոէնձոլերն» զրօսանաւով դէպ ի Անգլիա։ «Նիմֆ» մարտանաւը պիտի հետեւի զրօսանաւին։ Վիլհէլմ Բ. Անգլիոյ մէջ պիտի հանդիպի Բորթուկալի Թագաւորին։

ՀՌՈՄ.— Նաբոլիի ժողովրդական պանքան դադրեցուց իր վճարումները։ Տնօրէնը ձերբակալուեցաւ։

ՓԱՐԻԶ.— Պոթա, Տէվէթ և Տըլարէյ պոէր զօրավարները որոշեցին չայցելել նախարարապետ Մ. Քոմպի։

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ՆԱՐԵԿ
Թարգմանեց ՔԱՍԻՄ
ԿԱՐԴԱԼ ԵՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԸ
ԽՆԱՄՈՎ ՊԱՀԵՑԷՔ ԹԻՒԵՐԸ
15—120

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Շէհր Էմանէթ ճէլիլէսի մէճլիսի ազալըղընա՝ Տիարպէքիր վիլայէթինէ թապի Պուճաղ աշիրէթի րէիսի սաատէթլու Օսման բաչա թաին պույրուլմուչ վէ ալէյհասուլ թահլիֆի իճրա գըլընմըչ տըր։

* *

Գարահիսար Սահիպ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղընա Կիւմիւշխանէ սանճաղը միւթէսարրըֆը Հիւսնի պէյ։

Կիւմիւշխանէ սանճաղը միւթէսարրըֆլըղընա Այնորող գազասը գայմագամը Խուսրէվ պէյ թաին պույրուլմուչ տըր։

ՆՇԱՆ

Ֆէխամէթլու զրանտիւգ Նիքոլայէվիչ հազրէթլէրինին մաէիթինտէ երքեան հարպիյէ րէիսի ճէնէրալ Բալինին ճէնապլէրինէ պիրինճի րիւթպէտէն Օսմանի նիչանը զիչանի իհսան պույրուլմուչ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՕՏԱՐ ՏԷՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Ուրբաթ օր, անգլիական դեսպանը Սէլամլըքի արարողութեանց ներկայ գտնուելէ եաք, երբ պատիւը ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու, Ն. Վեհափառութեան մատոյց Անգլիոյ Թագաւորին կողմէ իր Թագադրութեան յիչատակին չինուած ոսկի մետալը։ Վեհ. Սուլթանը յանձնարարեց դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնորի, իր մասնաւոր չնորհակալութիւնը հաղորդել Անգլիոյ Վեհապետին։

—Նոյն օրը ռուս դեսպան Մ. Զինովիէվ ալ Կայս. ունկնդրութեան միջոցին, Զարին չնորհակալիքը յայտնած է Վեհ. Սուլթանին, Նիքոլայեվիչ մեծ դուքսին Պոլսոյ մէջ գտած այնքան սիրալիր ընդունելութեան համար։

ՆԻԳՈԼԱՅԵՎԻՉ մեծ դուքսը անցած երեքչաբթի օր Սէվաստոպոլ հասած և անկէց չոգեկառքով դէպի Լիվատիա ճամբայ ելած է։

ԽՏԻՎԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Եգիպտոսի Խտիվ Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաչա, Պոլիսէն մեկնելուն առթիւ իր հետեւորդներուն և հիւրամեծարին հետ չաբաթ առաւօտ Զպուքլըի ապարանքէն «Րէհպէր» չոգեմակոյկով Տօլմա Պաղչէի քարափը իջաւ, և անկից արքունի կառքերով գնաց Կայս. Պալատ, ուր Խտիվը պատիւը ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալով մեկնումի արտօնութիւն խնդրելու և արժանանալու Կայս. մեծարանքներու։

Խտիվը ժամը 6ին մեկնեցաւ Կայս. Պալատէն, և գնաց Պէյլէրպէյի մօտ մօրը ապարանքը, ուր քիչ մը մնալէ եաք Բարձր. Ապպաս Հիլմի փաչա, գնաց իրեն յատուկ «Էլ Մահրուսէ» չոգենաւը, որ ճամբայ ելաւ Զպուքլըի առջեւէն։ Շոգենաւը երբ Պէյլէրպէյ հասաւ, Բարձր. Խտիվին մայրը յատուկ չոգեմակոյկով մը գնաց նոյն չոգենաւը, որ դրօշազարդուած էր։ «Էլ Մահրուսէ» երբ Պէչիկթաչի առջեւէն կ'անցնէր, նաւագածուներու խումբը Կայս. մարշը հնչեցուց և եգիպտական զօրքերը միաբերան «Բատիշահըմ չօգ եաչա» գոչեցին։ «Էլ Մահրուսէն ողջունեցին նոն խարսխող Կայս. չոգենաւը և պահակ չոգենաւը։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Նիքոլա Օ'Քոնոր, իր հետ ունենալով զինուորական կցորդը և Բ. քարտուղարը, չաբաթ առտու մասնաւոր չոգեկառքով մը մեկնեցաւ դէպի Աֆ. Գարահիսար, ուրկէ Գասապայի երկաթուղիին գծով, դեսպանը, չիտակ Իզմիր պիտի երթայ և անկից Պոլիս պիտի դառնայ։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը եղած հարցումի մը պատասխանելով ըսաւ թէ ծախուելիք կամ հաճզ ըլլալիք կալուածներուն կամ կարասիներուն գործողութիւնները հաճզ եղած կալուածին կամ կարասիին գտնուած տեղին Իճրա Տաիրէսին պէտք է կատարէ։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Ալի պէյ անուն մէկը Չրհանկիրներու խումբ մը կազմած և անոր իբր կանոնաւոր խումբ ճանչցուիլը խնդրած ըլլալով, Քաղաքապետութիւնը հրամայեց, անոնց մասնաւոր զգեստ և պարէն տալ, և Ալի պէյն ալ անոնց պետ կարգեց։

ՍԵՐԳԻՈՍ դեսպանը մօտերս արձակուրդով Սերպիա պիտի մեկնի։

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ տուրքերուն բաչխման գործողութիւններուն մէջ պետական պահանջքներուն անգտանելի մնալուն նպաստող կարգ մը անպատեհութիւններուն առաջքը առնելու համար, Ելմտական նախարարութեան Խորհուրդը որոչեց որ կառավարութիւնը մասնաւոր ուչադրութիւն ընծայէ որպէս զի ոչ-իսլամ հասարակութիւնները զինուորական տուրքը այլ և այլ դասակարգներու նկատմամբ արդար բաչխում կատարեն և այդ օրինակ անպատեհութեանց տեղի չտան վերջը։ Այս որոշումը հաղորդուեցաւ պէտք եղած տեղերը։

ՅՈՎԱՑԻՆ նախարարին առողջական վիճակը կը բարուքի տակաւ։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ռումանական կառավարութիւնը «Քուրոն տը Ռումանի» պատուանչանը տուաւ Պուքրէչի Օսմ. դեսպանատան Ա. քարտուղար Մկրտիչ էֆ. Նորատունկեանի։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ Թերթերը կ'ըսեն թէ Վարչապետ Մ. Տանէվ ստիպած է Կրթական նախարար Մ. Քօնսթանթինօֆը որպէս զի հրաժարի, բայց այս վերջինը մերժած է այս բանը։

—Վերջերս կատարուած վիճակագրութենէ մը կը կը տեսնուի որ Սօֆիայի և չրջականերուն մէջ 385,000 բնակիչ կայ։

ԷՐԹՕՂՐՈՒԼ գաւառակին նախագատ ատեանին Ա. քարտուղար Պօղոս էֆ. Տէրտէրեան հրաժարեցուցուեցաւ և անոր տեղ առժամեայ կերպով ընտրուեցաւ զայթ քեաթիպի Նուրի պէյ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա Թագուհին Ռուսիայէն դարձին Գավագի առջեւ պիտի կենայ որպէս զի իր հետ առնէ Օր. Սօֆի Պալթաճին, իր անձնական քարտուղարը որ Պոլիս կը գտնուի օդափոխութեան համար։

Կը յուսացուի որ Օլկա Թագուհին յառաջիկայ չաբթու անցնի Վօսփորէն։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.— Արեւելեան երկաթուղիներու տնօրէն Մ. Կրօս Պոլիս եկաւ։

—Մօսքուայի հնագիտական կաճառին նախագահուհի, Կոմսուհի Օվարօֆ, իր երկու աղջիկներուն հետ Պոլիս եկած է; Կոմսուհին Ռուս իգական սեռին մէջ ծանօթ դէմք մըն է իբր գիտուն և գրող, որ Իտալիա և Յունաստան պիտի երթայ հնագիտական քննութիւններու համար։

ՄԵԿՆՈՒՄ.— Իտալիոյ ընդհանուր հիւպատոսը արձակուրդով Իտալիա մեկնեցաւ։

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐՆԵՐԷ ոմանք ինքզինքնին վաճառական ցոյց տալով կ'ուզէին իրենց օրինական տուրքը չը վճարել։ Ձեռնհաս պաչտօնատունը որոչեց որ այդ տուրքը գանձուի նոյն իսկ ա՛յն յանձնակատարներէն ալ, որոնք ինքզինքնին Առեւտրական Սենեակին արձանագրել տուած են։

ՍՆԱՆԿՆԵՐԸ.— Սնանկացողներուն առնելիքներուն գիտութեան և դիւրութեան համար, ինչպէս որ Պոլսոյ մէջ կ'ըլլայ, ասկից վերջ գաւառներուն մէջ սնանկացողներուն անունները հաղորդուելով՝ պիտի արձանագրուին Պոլսոյ «Ճէրիտէի Մէհաքիմ» թերթին մէջ։

ՋԷՆՔԵՐԸ.— Պէտէսթէնի մէջ զէնքի վաճառումը արգիլուեցաւ։

ԱՆԱՍՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ քաղաքային վարժարանը պիտի բացուի հոկտ. 1ին։

ԱՐՀԵՍՏՆԵՐԸ Թուրքիոյ մէջ զարգացնելու և արհեստաւորները աւելի եւս առաջացնելու համար, Անտառներու և հանքերու նախարարութիւնը առաջարկած էր Առեւտրական նախարարութեան, որպէս զի Սանայի վարժարանին չրջանաւարտները գործածուին այլ և այլ արհեստանոցներու մէջ, որով թէ՛ արհեստաւորները պիտի օգտուին և թէ՛ այդ աչակերտները՝ իրենց արհեստը գործնական ասպարէզի մը մէջ պիտի կիրարկեն։ Այս բանը յարմար դատուելով, Առեւտրական նախարարութիւնը գրեց Կ. Պոլսոյ Առեւտրական Սենեակին, զայն հաղորդել արհեստաւորներուն։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Պոլսոյ և չրջականերուն մէջ սեպտ. 20էն 28, մէկ չաբթուան մէջ մեռած են 88 Իսլամ, 55 Քրիստոնեայ և 11 Հրեայ. գումար՝ 154 հոգի։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՀԱՅՈՒՀԻԻ ՄԸ ԱՌԵՒԱՆԳՈՒԹԻՒՆԸ.— Սեպտ. 10ին Պուքրէչի մէջ հինգ հայեր բանի կը մտնեն Թրամաթաղի Արթին Էքսոմեան անուն կօչկակարին տունը, առեւանգելու համար անոր 16 տարու աղջիկը, հայ երիտասարդ սրճեփի մը Յակոբ Սերոբեանի համար։

Առեւանգութեան պատճառը ծնողքին իրենց աղջկան Սերոբեանի հետ ամուսնութեան մերժումն էր, Հայոց Պատրիարքարանին արտօնութիւն չի տալուն վրայ. որովհետեւ Սերոբեանի մէկ եղբօրորդին Էքսոմեանին միւս աղջկան հետ ամուսնացած էր արդէն։

Դեռատի աղջիկը կը յաջողի փախչիլ սակայն և հօրը գործատեղին վազել ուր կը հասնի և կ'իյնայ չնչասպառ։ Գործատեղին աչխատաւորները օգնութեան կը հասնին և կ'ազատեն զայն։

Առեւանգողները դատուեցան անցեալները։ Ամբաստանեալներու աթոռին վրայ կը գտնուէին մեղսակիցներէն միայն Առաքել Շիրքալեան և Յակոբ Օվագեան, որովհետեւ Սերոբեանը Եգիպտոս փախած էր և միւս երկուքը չէին եկած դատարան։

Ամբաստանեալները Ռումաներէն չի գիտնալով թարգման մը կանչուեցաւ. սակայն անոնք չուզեցին պատասխանել Նախագահին հարցումներուն՝ առարկելով որ իրենց փաստաբանը բացակայ էր, բայց նախագահին պնդումին վրայ թէ եթէ այդպէս չարունակեն կը վտարէ զիրենք երկրէն, մարդիկը պատասխանեցին թէ ոչ և է չարութիւն չեն ըրած։

Ընդհանուր դատախազը վնասու և է հատուցում պահանջած չըլլալով դատարանը զանոնք 15ական օրուան բանտարկութեան դատապարտեց։

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.— Պրուսայի Եէնիշէհիր գաւառակին Մարմարճը գիւղի Ծերերու Ժողովին անդամներէն Մէրճան, Ներսէս, Սարգիս, և Պօղոս անուն անձերը, 3ական ամիս բանտարկութեան և դրամական տուգանքի դատապարտուեցան, որովհետեւ իբրեւ իրենցը խարդախութեամբ տեղացի Էսհէմ փաչային ծախած էին Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Ծաֆէր պէյի հոն ունեցած ագարակին արտերէն մէկ քանին. իսկ իբր գործակից միւսներուն, 3 ամիս պաչտօնազրկութեան դատապարտուեցաւ Եէնիչէհիրի Թափուի քարտուղար Հասան էֆ.

ԱՐԿԱԾ.— Ռումէլի Հիսար, Ռօպէրթ քօլէճի մօտ չէնքի մը մէջ աչխատող և այդ գիւղը բնակող տաղձագործ Կարապետ աղա, առջի օր նոյն չէնքին վրայէն 10 մէթր բարձրութենէ մը վար իյնալով ծանրապէս վիրաւորուած է, կեանքը վտանգի մէջ է։

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ.— Բերա, Փափազ քէօփրիւ, Սքորտալիա փողոցը բնակող գերձակ 23 տարու Վասիլ առջի առտու սենեակը քաչուելով հրազէնովինքզինք սպաննեց։ Իր մայրը և քոյրը հրազէնի ձայնը լսելով Վասիլի սենեակը գացին և դուռը գոց գտնելով կոտրեցին և երբ ներս մտան, Վասիլը տեսան անկողնին վրայ փռուած արիւններու մէջ որ հազիւ կը չնչէր։ Կիները հարցափորձեցին զայն բայց պատասխան չկրցին առնել Վասիլէն որ քանի մը վայրկեան վերջ մեռաւ։

Անձնասպանը հրազէնը իր կուրծքին վրայէն պարպած էր որով կապարը կտոր կտոր ըրած էր սիրտը։

Անձնասպանութեան պատճառը յայտնի չէ տակաւին։

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ գիչեր ժամը 4ին հրդեհ ծագեցաւ Մօգրի գիւղ, Սագըզ աղաճ, Սեննքերիմ էֆ. Սէլեանի սափրիչական ու քիւրքճի Շաքոտի աղայի բնակած տունէն բայց չուտով մարեցաւ, միայն դարակ մը այրելով. տունը ապահովագրուած չէր։

—Նոյն գիչերը ժամը 1½ին Եէնի գիւղի մէջ տունէ մըն ալ հրդեհ ծագած բայց չուտով մարած է։

—Երէկ ժամը 5ու կէսին Կիւմիւչ Սույի մէջ տունէ մը հրդեհ ծագելով, միայն այդ տունը այրելէ եաք մարեցաւ։

ԿԱԶԻ ՊԱՅԹՈՒՄ.— Օտէօնի չաբաթ գիչերուան ներկայացումը յետաձգուեցաւ արկածի մը պատճառով։

Սպասաւոր մը անզգուչութեամբ օդային կազի խողովակը բաց ձգած ըլլալով կազը բռնկեցաւ և պայթեցաւ, որմէ օթեակներու ձեղունները և քանի մը հայելիներ խորտակուեցան. իսկ իրեն յարակից Լիւքսէմպուրկի, Սէրքըլ տ'Օրիանի չէնքերուն և Միր և Քօթըրօփ, Ճերմակեանի և Ֆոիգ փաչա Տէլլա Սուտայի տուներուն այլ և այլ մասերը թեթեւ կերպով վնասուեցան։

Վնասները 400 ոսկիի չափ կը հաչուուին։ Արկածին պատճառ եղող գործաւորը չխօսիր։

ԱՐԿԱԾ.—Քէչէճիլէր բնակող կառապան Սալիմ առջի օր երբ կառքին այլ և այլ կարասիներ բեռցած և իր 9 տարու տղան ալ անոնց առջին նստեցուցած Էտիրնէ-Գաբու կ'երթար, տղան արկածով վար իյնալ և կառքին անիւներուն տակ մնալով ճզմուեցաւ։ Հէգ փոքրիկը հոգին տուն տարին հոն մեռաւ։

ԴԻԱԿ.— Ֆէնէր բնակող Վասիլի 10 տարու տղան Քօչօ 4-5 օրէ ի վեր կորսուած էր և կը փնտռուէր։ Յիշեալ տղին դիակը երէկ գտնուեցաւ Յունաց Պատրիարքարանին պարտէզին աւազանէն խեղդուած վիճակի մէջ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ Ա. ՆԻՍՏԸ

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
ԱՏԱՆԱՅԻ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ

Կիրակի, սեպտ. 29 Կիլիկիոյ Կաթ. ընտրողական ժողովը գումարուեցաւ Ատանայի Մայր-Եկեղեցիին մէջ նախագահութեամբ Կաթ. պատուիրակ Տ. Մովսէս եպսկ. Կէօմիւշճեանի։

Նիստը բացուեցաւ աղօթքով ու շարականներով և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Կայսեր կենաց համար։ Ներկայ էին նաև նահանգին պետական բարձրաստիճան պաշտօնեաները։

Տ. Մովսէս եպսկ. բացման ճառով մը բացատրեց գումարումին նպատակը և Կիլիկիոյ աթոռին արժանաւոր Կաթողիկոս մը ընտրելու պէտքին վրայ շեշտելով, հրաւիրեց պատգամաւորները որ խղճի մտօք ու առանց աչառութեան Կիլիկիոյ աթոռին շահը նկատողութեան առնելով, տան իրենց քուէները։

Պատգամաւորներու հանգամանքն ու իրենց փոխանորդութեան պաշտօնական ճշգումը կատարուելէ ետք, Կէօմիւշճեան սրբազան անոնց հաղորդեց ընտրելի եպիսկոպոսներու ընդհանուր ցանկը որուն մէջէն գաղտնի քուէարկութեամբ առաւելագոյն քուէ ստացող վեց ընտրելիները եղան։

1. Տրդատ եպիսկ. Պալեան
(Առաջն. Կեսարիոյ, Քուէ 44)
2. Ստեփաննոս Արքեպ. Յովակիմեան
(Առաջնորդ Նիկոմիդիոյ. քուէ 42)
3. Բարթուղիմէոս Արքեպ. Զամչեան
(Նախկին Առաջն. Պրուսայի, քուէ 40)
4. Ներսէս եպսկ. Արսլանեան
(Առաջնորդ Ռոտոսթոյի, քուէ 39)
5. Սահակ եպսկ. Խապայեան
(Լուսարարապետ Ս. Երուսղ. քուէ 37)
6. Մովսէս եպսկ. Կէօմիւշճեան
(Առաջն. Պիլէճիկի, քուէ 34)

Ինչպէս կը տեսնուի, ընտրութիւնը տեղի ունեցած է կատարեալ համերաշխութեամբ, այնպէս որ՝ մէկ նիստով վեց ընտրելիներու քուէարկութիւնը կատարուած է։

* *

Այս շահեկան մանրամասնութիւնները յատուկ թղթբերով պիտի հաղորդուին Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ Կայս. կառավարութեան։

Խառն Ժողովը պիտի գումարուի մէկ երկու օրէն որ պիտի զբաղի Կաթող. խնդրով և Կայս. Կառավարութեան կողմէ վերադարձած ցանկը նըկատողութեան պիտի առնէ, և արդիւնքը պիտի հեռագրուի Ատանա։

Վերջնական ընտրութեան օրը կարելի չէ այժմէն որոշել մինչև որ անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները չի լըրանան։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ Ս. ԳԷՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻԻՆ ՏՕՆԱԽՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ՇԱԲԱԹ իրիկուն ժամը $8^1/_2$ին Ս. Պատրիարք Հայրը առաջնորդութեամբ Տ. Անանիա Հօր և Թաղ. Խորհուրդի երկու անդամներու Սամաթիա գընաց որուն եկեղեցիին տօնախմբութիւնն էր։ Երեկոյին դպրոցները այցելելէ վերջ, եկեղեցի իջաւ և երեկոյեան ժամերգութենէն վերջ «Եկեսցէ»ի արարողութիւն ևս կատարեց։

Երէկ առաւօտ Ս. անմահ Պատարագ մատոյց և քարոզ խօսեցաւ։

Ս. Պատրիարք Հայրը բնաբան առնելով Սողոմոն իմաստունին «Փայտը կեանքի փրկութիւն է անոնց համար որոնք անոր կ'ապաստանին և կը կըրթընին իբրև Աստուծոյ». Սրբազան Հայրը իրեն միայն յատուկ պերճախօսութեամբը իմաստունին այդ խօսքը նմանցուց Խաչին և ըսաւ թէ «եթէ երբեք մենք անոր ապաւինինք առանց Աստուծոյ ապաստանելու նշանակութիւն չունի անիկա և այն ատեն հոգիներու փրկութեան գործի մը չըլլար։ Երբ այս նկատողութիւնը Խաչին տանք այն ատեն նուիրականութենէ կ'ելլէ և իբրև ամբ արժանի կ'ըլլայ յարգուելու։ Երբ մեր ծնողաց կամ բարեկամի մը պատկերը կունենանք աչքի առջև, զայն նշան մը կը նկատենք և մեր զգացումները կը գրգռուին իղձերը և փափաքները կ'արթննան։ Նոյնպէս ալ Խաչը նշան մը կը նկատենք Հաւատքի, Յուսոյ և Սիրոյ, և առով մեր գոհացումը կուտանք քրիստոնէական այդ երեք կարեւոր հիմնաքարերուն, քանի որ այդ նշանը, Խաչը, Քրիստոսը կը յիշեցնէ։

Հաւատք, յոյս, սէր առանց գործքի արժէք չեն ունենար, այն ատեն կը նմանինք անոնց՝ որոնք կ'աղօթեն առանց գիտակցութեան, եկեղեցիին մէջ մարմինով միայն կ'ապրին և սրտով ու մտքով ուրիշ տեղ կը գտնուին։ Առանց այդպէս իմացուած հաւատքին ու սիրոյն եւ յոյսին, տաճարին մէջ կ'աղօթենք, բայց հանգստութեան մէջ ամէն բան կը մոռնանք, և ամէն յաջողութիւն մենք մեզի կը վերագրենք։ Ուստի պէտք է որ հաւատանք Խաչին և Խաչելոյն, անոր վրայ յոյս դնենք հոգիներու փրկութեան համար, սիրենք Խաչը ու Խաչեալը։

Մեր եկեղ. Ս. Հայրերը իմաստունին ըսածին նման քրիստոնէական հաւատքով չարժեցան և մեզ այնպէս չարժիլ սորվեցուցին կրօնապէս, անոնք իրենց հաւատքին, յոյսին և սիրոյն ուժովը արժանի եղան Վարագայ լերան վրայ տեսնել կենաց փայտը լուսաւոր տաճարի մը ձեւին տակ։

Կենաց Փայտը նախ Վարագայ լեռան գագաթը Գալիլիա ըսուած տեղը գտնուեցաւ, ուր դրեր էր Ս. Հռիփսիմէ ժայռերուն մէջ. յետոյ Վերին Վարագ իջեցուեցաւ անցաւ Ներքին Վարագ և ուրկէ փոխադրուեցաւ Վանայ Ս. Նշան վանքը։ Երեւման Խաչ և Վարագայ Խաչ, գրեթէ հրաշքի տեսակէտով միեւնոյն նշանակութիւնը ունին. բայց Վարագայ Խաչի տօնը բան մը աւելի կ'արժէ, քանի որ անիկա բոլորովին մեր Եկեղեցիին կը վերաբերի, և անոր համար տարբեր վերաբերում մը ունինք դէպ ի այդ տօնը։ Այսպէս Վարագայ Խաչի տօնը յիշատակն է այն սիրոյն զոր ունեցած է Քրիստոս մեր Եկեղեցիին վրայ։»

Սրբազան Հայրը Խաչին օրհնութիւնը հրաւիրեց հաւատացեալ ժողովուրդին վրայ, մաղթեց ճշմարիտ հաւատացեալ ըլլալ Քրիստոսի, և բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։

Սրբազան Պատրիարք Հայրը Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութեամբ հրաւիրեց ներկայ ժողովուրդն որ չրջագայուած պնակներուն չզլանան իրենց լուման։ «Ցաւով տեսայ, ըսաւ, որ խեղճ ու կրակ պառաւ շապիկ մը հագցուցին ինծի, հազիւ հազ շուրջառ ըսելու արժանի շուրջառ մը գտնուեցաւ եկեղեցիին մէջ, և ոչ իսկ ուրար։ Վերջապէս, ըսաւ Սրբազան Հայրը, եկեղեցիին շէնքը նոր է բայց մէջը գտնուած եկեղ. զգեստներն ու սպասները հին ու անխնամ»։ Ուստի հրաւիրեց կիները, զարդէ հասկցողները, որպէս զի մասամբ ձեռական աշխատութեամբ և մասամբ դրամով օգնեն բարեզարդելու համար եկեղեցին, ինչպէս որ «Մանզումէ» շաբաթ օրուան խմբագրականով շեշտած էր։

* *

Սրբազան Հայրը Թաղ. Խորհրդարանին մէջ լուսարարապետ քահանայի մը ընտրութիւն պահանջեց։ Դպրաց դասուն երգեցողութենէն գոհ մնաց. սակայն դժգոհութիւն յայտնեց շապիկներուն անկանոն վիճակին համար։ Բայց Դպրաց Դասը դիտել տուաւ թէ իրենք անկերպարան վիճակ մ'ունին, թէ Դպրաց Դասը հոգատար պիտի գտնուի այս մասին բայց միջոցները չեն ներեր, և թէ անպատճառ մօտերս իրենք Ս. Պատրիարք Հօր դիմում պիտի ընեն զայն վերակազմելու համար, և իրենց դժգոհութիւնը պիտի յայտնեն եկեղեցիին հոգաբարձուներուն նկատմամբ։

Ս. Պատրիարք Հայրը երէկ ինչպէս նաև շաբաթ իրիկուն հիւրընկալուեցաւ Փոխանորդ Սրբազանին տունը։ Երեկոյեան դէմ Ենի Մահալլէի եկեղեցին երթալով մեկնեցաւ Բերա իր բընակարանը։

* *

Ցաւալի է որ Սամաթիոյ առժամանակեայ Թաղ. Խորհուրդը, որ այնչափ կարեւորութիւն տալ կ'ուզէ ինքն իրեն, չի կրնար գտնել իր մէջ անդամ մը որ —ամէն Թաղի մէջ ընդունուած սովորութեան մը համաձայն — օրուան պատարագիչ Սրբազանը իր տունը հիւրասիրելու արժանիքը ու յարմարութիւնը ունենայ, և Նորին Սրբազնութիւնը կը հիւրասիրուի Փոխանորդ Սրբազանին բնակարանին մէջ։

* *

Ինչպէս մեր շաբաթ օրուան թուով գրած էինք Սամաթիոյ Թաղեցիները շաբաթ իրիկուն ընդարձակ հանրագրութիւն մը մատուցին Ս. Պատրիարք Հօր որով հրահանգ կը խնդրէին նոր Թաղ. Խորհուրդ մը ընտրելու, որպէս զի կանոնաւորութեան մէջ մտնեն թաղին եկեղ. և կրթական խնդիրներ որոնք այնքան բարձի թողի եղած են ներկայ առժամանակեային կողմէ։ Ասոնցմէ զատ Աղքատախնամը ևս պէտք ունի կանոնաւոր նոր կազմակերպութեան մը երբ Ենի Մահալլէի և Նարլը Գափուի Թաղ. Խորհուրդները չեն ճանչնար առանց իրենց գիտութեան ընտրուած առժամեայ Աղքատախնամին անդամները։

ՇԱԲԱԹ օր, Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Գէորգ Եպիսկ. Երէցեանի անունին տօնախմբութեան առթիւ Ս. Պատրիարք Հայրը, Փոխ. Սրբազանը, ինչպէս նաև Պատրիարքարանի դիւանապետները, տեսուչները, քարտուղարները և ամբողջ պաշտօնէութիւնը Երուսաղիմատուն երթալով շնորհաւորեցին Երէցեան Սրբազանի անուան տօնախմբութիւնը։ Շնորհաւորութեան գացին նաև բազմաթիւ եկեղեցական և աշխարհական անձնաւորութիւններ։

Երուսաղէմի Պատրիարք Տ. Յարութիւն Սրբազան ինչպէս նաև ամբողջ միաբանութիւնը շնորհաւորական հեռագրեր ղրկած են Երէցեան Սրբազանին։

Այս առթիւ Մայր-Եկեղեցին լուսազարդուած էր ջահերով և արարողութիւններ կատարուեցան Գէորգ Սրբազանին նախագահութեամբ՝ որ երգեց օրուան յատուկ «Ամենասուրբ Երրորդութեան» և «Ո՛վ Սուրբ Գէորգ» շարականները։

ՏՕՔԹՕՐ Խորասանճեան, Տօքթ. Սեղբոսեան և Տօքթ. Քէմհաճեան էֆէնտիները Երանոսի մայրապետին վիճակը քննելով, ինչպէս գրած էինք, իրենց տեղեկագիրը ղրկած են Ս. Պատրիարք Հօր։ Այդ տեղեկագրէն կը տեսնուի թէ մայրապետը ժամանակի մը համար աշխատութեան անկարող վիճակի մը մէջ կը գտնուի. հետեւաբար կատարեալ հանգիստի պէտքը անհրաժեշտ է։

Ըստ բժշկական տեղեկագրին, մայրապետին հիւանդութիւնը «երակային դրութեան կարծրացում» ըսուածն է։ Այդ հիւանդութիւնը ազդած է ըղեղին և երակներուն վրայ, որ իր կարգին առաջ բերած է երիկամանց բորբոքում։

Ինչպէս յայտնի է, մայրապետին վիճակը գոհացուցիչ չէ, քանի որ գործելու անկարող է բոլորովին։ Հիւանդը Գալֆաեան Որբանոցին մէջ կը մնայ, մինչդեռ կարող է խիստ կանոնաւոր դարմանուիլ։

Իրաւ է թէ Որբանոցին մէջ այդ տեսակէտով ո և է թերութիւն մը ցարդ նշմարուած չէ, սակայն աւելի աղէկ է որ հիւանդապահներու հսկողութեան ներքեւ գտնուի և միւս կողմէ մայրապետին այդ վիճակը որբուհիներու վրայ լաւ տպաւորութիւն մը ի գործ պիտի չդնէ քանի որ անոնք իրենց մայրապետը միշտ աչքի առջեւ պիտի ունենան այդ վիճակին մէջ։ Ուստի աւելի աղէկ է որ մայրապետը Հիւանդանոց փոխադրուի և հոն կանոնաւոր բժշկական հսկողութեան ենթարկուի, առով թէ Որբանոցը յուզումներէ պիտի ազատի և հիւանդը հանգիստ պիտի վայելէ. գոնէ մենք այնպէս կը յուսանք։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ եկած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ Հաճընի որբանոցին մէջ կը պատսպարուին հիմա 43 տղաք։ 7 հոգի ալ թոշակաւոր կային, սակայն ասոնք վերջերս հանուած են։ Ներկայ որբերուն ամէնքն ալ առոյգ են և քաջառողջ. կերակուրները ըստ տեղական հանգամանաց կարի գոհ են և առատ. աշակերտները կարի գոհ են մատակարարութեան եղանակէն. որբերու զգեստները, կօշիկները, անօթները, որբանոցի շէնքը, ինչպէս նաև ննջարանը նախանձելի են. որբերու ճերմակեղէնները շաբաթ կը լուացուին և կը կարկատուին, որովհետեւ Հաճընի կիները շատ ջերմեռանդ են. ամէն շաբաթ 10—20 կին մէկէն գալով և կերակուրնին հետերնին բերելով ոմանք լուացք, ոմանք կարկատան և ոմանք մաշած գուլպաներ կը նորոգեն և երեկոյին ի գործին իրենց կերակուրներէն մնացած հացն ու պանիրն ալ որբանոց ձգելով կը մեկնին։ Եթէ ստոյգ են այս ամէնքը, իրաւամբ գովեստի արժանի են թէ վարիչները և թէ հսկողները և թէ՝ Հաճընցի հոգատար կիները։

ԿՏՈՒՑԻ միաբաններէն Տ. Համազասպ վրդ, որ Արմաշի դպրեվանքին մէջ իր ուսումը կը կատարելագործէ, Ս. Պատրիարք Հօր հրամանաւ վարդապետական գաւազանի մասնաւոր իշխանութիւն պիտի ընդունի Տ. Եղիշէ Եպս. Դուրեանէն։

ՊԱՐՍԻՑ Վեհափառ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը, Եւրոպական ուղեւորութենէն վերադարձին, Պաքու, Թումանեանց եղբարց հիւր եղած է և իր գոհունակութիւնը յայտնելով անոնց իր պատկեր (Թիմսալը Շահի) բարձր պատուանշանը տուեր է պարսկահպատակ Գ. Սարգիս, Սիմոն և Գրիգոր Թումանեանց՝ մէյմէկ թանկագին մատանիներով։ Թումանեանց գերդաստանի միւս անդամներուն ալ նուէրեր է մատանիներ և Առիւծ և Արեւ պատուանշանին այլեւայլ աստիճանները։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը, տեղեկանալով որ Ձեռնհաս պաշտօնատունէն Կարինի կուսակալութեան հաղորդուածէ տեղւոյն եկեղեցիին շինութեան կայս. Իրատէն, հեռագրով ծանոյց Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. Վրդ.ի։

Ս. ՍԱՀԱԿ Հայրապետի մատրան նորոգութեան համար Տ. Գէորգ Եպս. Երէցեան տեղեկագիր մը ուղղեր է Պատրիարքարան. նոյն նորոգութեան ստորոտ բարերար անձին կողմէ։ Այդ տեղեկագրին պատճէնը Մուշի Պատր. Փոխանորդ Տ. Խոսրով Ծ. Վրդ. Պէհրիկեանի պիտի ղրկուի, հարկ եղած տեղեկութիւնները ստանալու համար։

ԲԱՐԻԶԷՆ Հոկտ. 6 թուով կը գրեն «Արեւելք»ի.— «Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Սուչովա քաղաքին մօտ գտնուած Հոմոր գիւղաքաղաքի և շրջականերուն մէջ ցրուած Անգլիացի և Ամերիկացի Աւետարանականները զուրկ գտնուելով եկեղեցիէ մը, անոնց երէցը դիմեր է Սուչովայի Հայոց Հոգաբարձութեան, որ Հոմորի մէջ գտնուած մեր Եկեղեցիին մէջ առժամանակեայ կերպով հոգեւոր պաշտամունք կատարելու համար թոյլտուութիւն ըլլայ իրեն։ Հոգաբարձութեան Նախագահ ասպետ Վարթերես Բրունքուլ, այս մասին հարկ գտաւ Եւրոպայի Առաջնորդ Տ. Գէորգ Եպս.ի հաւանութիւնն ու արտօնութիւնը առնել։ Նորին Սրբազնութիւնը նկատի առնելով քրիստոնէական եղբայրսիրութեան ոգին, նա մանաւանդ թէ՝ Անգլիոյ և թէ Ամերիկայի մէջ Աւետարանականներու կողմէ մեր եկեղեցականներուն ընծայուած յօժարակամ դիւրութիւնները, հոգեւոր պաշտամունքներ կատարելու մասին, հրամայած է Սուչովայի Հոգաբարձութեան, խնդրուած թոյլտուութիւնն ընծայելու։ Հրահանգ տուած է միանգամայն, որպէսզի երկու կողմէ հարկ եղած օրինական արձանագրութիւնները կատարուին յառաջիկային թիւրիմացութեանց տեղի չտրուելու համար»։

ԳԱԼՖԱԵԱՆ Որբանոցի նուիրած են Գրիգոր Խան Շամտանճեան 3, Աստուածատուր էֆ. Հարենց և Արտաշէս էֆ. Ֆընտըգլեան մէկ մէկ օսմանեան ոսկի։

ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ
ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ
ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ-ԻՃԱՏԻԷԻ ԹԱՏՐՈՆԻՆ ՄԷՋ

Օրինակելի ու գեղեցիկ կարգապահութիւնով մը, որ ամէն կերպով պատիւ կը բերէ ներկայացման կազմակերպիչ մասնախումբին, շաբաթ գիշեր ժամը ճիշդ 3ին տեղի ունեցաւ Իւսկիւտարի թատերական ներկայացումը, «Դրամօժիտով ամուսնութեան հետեւանքը», և զբօսեցուցիչ զաւեշտ մը, «Սիրոյ Խարդախութիւնը»։

Թատերասրահը, — որ զարդարուած էր շքեղապէս Իւսկիւտարցի բարեսէր անձերու ծանրագին գորգերովը և փութաջանութեամբը՝ ատոր համար ամբողջ օր մը զոհող Մասնախումբի անդամներուն,— լեցուած էր երկսեռ խուռն բազմութիւնով մը, որ գոհունակութեան նշոյլ մը կ'արթնցնէր որչափ Յանձնաժողովին անդամներուն՝ նոյնչափ ալ հանդիսականներուն դէմքին վրայ։

Հրահանգիչ ու յարմարագոյն կտորն էր, կրնայ ըսուիլ, ներկայացուածը, մեր ընտանեկան բարքերուն համար, քիչ անգամ ներկայացուած թատերախաղ մը, ուր սակայն ոճիրը և նենգութիւնը չէ որ կը փայլին —շատ մը բանէ չհասկցողներու ամէնէն շատ փնտռած բանը, — այլ Ֆրանսական բարքերէն քաղուած ընտանեկան բարոյականի խնդիր մը, որ յարմարապէս կրնար նաև հրահանգիչ դաս մը ըլլալ մեր ընտանեկան բարքերուն։

Շռայլ ու ծոյլ երիտասարդ մը, Տանիէլ, — որուն դերը յաջող կերպով ներկայացուց Պիննէմէճեան, իր դերասանական ձեւերով, — տանտարուած և լքած է գեղացի աղջիկ մը, Ռօզը, և հարստանալու, յուլարար կեանք վարելու համար կ'ամուսնանայ հարուստ աղջկան մը հետ, բայց այդ աշխարհիկ կնոջ անտանելութեան և աչքը դուրսը ըլլալուն պատճառաւ դժբաղդ կ'ըլլայ, կը վատնէ ամբողջ իր հարստութիւնը, կը մոլէ, կը հատացնէ վերջապէս, ու իր սիրոյ իտէալը անոր քով չգտնելով, կը դառնայ դարձեալ իր նախկին տարփուհիին, որուն ստքը իմանալով ներողութիւն կը խնդրէ անկէ, իր յանցանքին համար, և իր երջանկութիւնը անոր քով միայն գըտնելը կը յայտնէ. ու վերջին տեսարանին մէջ, ճակատը համբուրելով իր եօթը տարեկան աղուն կը գրկէ զայն, յուզիչ տեսարանով մը փակելով թատերախաղը։

Իրենց դերերը յաջող կերպով ներկայացուցին Տիկին Հէքիմեան, — Մնակեան խումբին ամէնէն յաջող ներկայացուցիչը, որ նորէն ընդգրկած է, իր դերասանական ասպարէզը— Տիկին Ազնիւ և Պարոն Պինէմէճեան։ Իսկ Շահինեան և Քնար միշտ կը պահեն իրենց սովորականութիւնը, և իրենց դերը չզգալու յայտնի երեւոյթը։ Ֆեհիմ էֆ.՝ Նոլլը ֆօժէի իր անմրցելի տաղանդով, մասնաւոր փայլն է միշտ Մնակեանի ներկայացումներուն մէջ, և գեղջուկ սիրահարի իր դերը կը կատարէ անգերազանցելի յաջողութիւնով մը, ձեւացնելով մերժուած տարփաւորի իր լացերը յուսահատութիւնները այնքան իրական և կատարեալ, որուն նմանը շատ քիչ դերասանի տրուած է կատարել։ Դերասաններու գնահատման կէտին մէջ դիտելի է որ, միշտ տաք համակրանք մը կը տիրէ Ալիքսանեանին նկատմամբ, որ բեմ երեւցածին պէս, բուռն կերպով կը ծափահարուի, մինչդեռ ուրիշներ կան որ իրենց ամէնէն յուզիչ ու ծափահարելի վայրկեաններուն, շշուկի մը անգամ չեն արժանանար։

Ներկայացումը վերջացաւ զաւեշտով մը, որուն մէջ դերերը ամենայաջող կերպով կատարեցին Հօլաս՝ իրե'ն արժանավայել դեր մը, Տիկին Ազնիւ և Զօպանեան, որուն գերազանցող չի կրնար գտնուիլ, իրաւ որ, իր ...«կէտախելօք»ի դերին մէջ։

Խուռն բազմութիւն մը, արդէն գաղափար մը տալու ճոխ հասոյթի մը, իմ ի'նչ փոյթս անոր որչափ ըլլալը ձեզի իմացնել։ * * *

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ

ԹԷՈԴԻԿԻՆ

Իմ գործս սկզբունքի և օրէնքի հետ էր. իսկ դուն անձի հետ խաղալով կը կարծես դափնի շահիլ. «Դրչի ազբարիկ»ի անկեղծութիւնդ ասի՞կ է եղեր։

Իբրև պատասխան ստիպուած եմ յանձնարարել քեզ դարձեալ ուշադիր կարդալ «Բաց նամակս»։

Մե'ղք է ընթերցողներուն։ Այս տեսակ բանակռուէ մը ի'նչ օգուտ կրնայ ծագիլ։ Այդ գրական վիճաբանութենէն ստացած փորձառութիւնդ զօրաւոր ապացոյց մը չէ՞ ապագային համար աւելի խոհեմ ըլլալու։

Սիրով ու յարգանքով
ՎԱՐԴ

)(15)(

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ
ՆԱՐԵԿ

ԳՐԱԲԱՐ ԲՆԱԳԻՐԷՆ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ
ՔԱՍԻՄ

ՄՐՏԻ ԽՈՐԵՐԷՆ ԽՕՍՔ
ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

Դ. Եթէ դէպի բարին առաջնորդող կանոններովդ, սա մեծ պայմանը սահմանեցիր մարդոց համար թէ՝ «Զարիքը պէտք չէ չարութիւնով փոխարինել, այլ որը եօթն անգամ եօթանասունը ներել յանցանքները»։ ու այս բանը մեզ համար ըսիր որ մեր խառնուածքին մէջ բնական միտում մը ունինք դէպի չարն և անթիւ անհամար նոր չարիքներ կ'արտադրենք, որոնք կը բուսնին, կը մեծնան մէշտ փուշ ծնող մեր բնութեան արտերուն մէջ, Քու վկայութեանդ համեմատ թէ՝ «Մարդիկներու միտքերն, տղայութենէն իսկ հակում մ'ունին չարին». որովհետեւ Քու կեանքի խօսքդ աւետարանող Յովհաննէսն որ կատարելապէս մաքուր էր. զինքն ալ հասարակաց բնաւորութեան հետ կցելով, իմ ստութեանս քով Քու ճշմարտութիւնդ արդարացուց ու խօսքդ հաստատեց ըսելով թէ՝ «Եթէ ըսենք մեղք չունինք քսենք, սուտ հանած կ'ըլլանք զԱյն»։

Արդ, իրաւացի է սուրբ խօսքդ ու ճշմարտապէս կատարուած՝ իմ վրայ, որ դժնդակ անօրէնութիւններու մէջ մոլորած եմ։ Անոր համար, ողորմութեամբդ խնայէ՛ ինծի, ո՛վ անուշահամ աղբիւր, միակ Դուն որ մինչև վերջն օրհնուած ես ամէնէն. Ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն աղերսալից մաղթանքներուն ու սրբախառն հեծեծանքներուն նո՛ր յաւելուածը։ Սրտի խորերէն խօսք առ Աստուած

ԺԶ. ԽՕՍՔ

ԻՍԿ միակ Դո՛ւն՝ բարձր ու բարեգործ ես, ո՛վ երկնաւոր Աստուած, և Դուն կուտաս ոյժ, ներողութիւն, բժշկութիւն, առատութիւն, պարգեւ, ձրի ձիրք, քաւութիւն, պաշտպանութիւն։ Հնարքներուդ խելք չի հասնիր ու արուեստդ անսպառ է. չափդ չի չափուիր ու Դուն ես սկիզբն ու վերջը։

Բարկութեան մութը, երբեք շուք չի ձգեր ողորմութեանդ լոյսին վրայ, անոր համար որ կիրքերու ազդեցութեան տակ չես ընկած ու խելքէ մտքէ վեր ես. պատկեր մ'ես, զոր կարելի չէ գծել. և ոչ ալ հնար է քանակութիւնդ կշռել։ Փառքիդ լայնութիւնը չափ չունի և ոյժիդ սաստկութեան աստիճանը տարրերքներու մէջ չի սահմանափակուիր. բացարձակ առաւելութիւնդ անամփոփելի է. ու գթութեանդ բարիքներն երբեք չեն տկարանար։

Մարգարէին ըսածին նման, Դուն ես որ մահուան շուքն առաւօտ լոյսի կը փոխես. Դուն՝ որ յօժար կամքովդ՝ բանտարկուածներուն քով իջար, դըժոխքի ներքին բանտն, ուր աղաչանքի դռները կղպուած էին։ Ազատեցիր հոգիներու մթերքն որոնք կողոպտուելով՝ հոն աքսորուած էին. յաղթող խօսքիդ հրամանին առջեւ խզեցիր կապը մահուան, ու մեղքի տարակոյսը փարատեցիր։ Դարձո՛ւր երեսդ ինձ, որ քսուին նետի սլաքներէն սոսկալի խոցերով վիրաւորուած՝ կը տառապիմ խոր զնդանին խոնաւ տղմուտ խորշին մէջ, մեղքի շղթաներու կաշկանդումին տակ։

Բ. Բայց Դուն, ո՛վ ամէնուն բարերար ընող Տէ՛ր, մութի մէջ լոյս, օրհնութեան գանձ, ողորմող, գթացող, մարդասէր, կարող ու զօրաւոր ես. կարելի չէ, ո՛չ պատմութիւնդ ընել, ո՛չ զՔեզ քննել և ոչ ալ Քու վրայ ճառել։ Ամէն բան ընելու կարող ես, ինչպէս որ սուրբ Յակոբ կ'ըսէ. ամէնէն անհնարին գործերուն համար դիւրութեամբ պատրաստուած հնարք կը գտնես, լափող կրակ մ'ես որ մեղքի խռիւները կ'ոչնչացնես և այրող ճառագայթ մը՝ որ մեծ խորհուրդներուն ընդհանուրին կը թափանցես։ Արդարութեամբ մի դատեր զիս, ո՛վ Օրհնուած, այլ ողորմութեամբդ յիշէ, հատուցում մի՛ ըներ ինձ, այլ ներէ՛, անաչառ մի ըլլար ինձ նկատմամբ, այլ համբերութիւն ցուցուր։ Մեղքերուս ծանրութիւնը քաղցր ներողամտութեամբդ կշռէ՛ և ոչ թէ արդարութեամբդ, որովհետեւ առջինին հետ բաղդատելով խիստ թեթեւ կը կշռեն անոնք, իսկ վերջինին դէմ միշտ ծանր։

Գ. Արդ մօտեցի՛ր ինձ, ո՛վ Բա՛րի, ինչպէս որ Քեզի դէմ ձեռք վերցնողին ականջը բժշկեցիր, մահուան խաւարաբեր հովը վերցո՛ւր վրայէս. որպէս զի ամէնուն իշխող խաղաղութեան Հոգիդ իմ վրայ հանգչի. ու ամէն առթիւ փառք թող ընծայուի Քեզ մինչև վերջն. Ամէն։

Նոյն այն Հոգւոյն աղերսալից մաղթանքներուն ու սրբախառն հեծեծանքներուն նո՛ր յաւելուածը։ Սրտի խորերէն խօսք առ Աստուած.

ԺԷ. ԽՕՍՔ

ՔԵԶ՝ որ վտանգաւոր կիրքերու անժամանելի տրտմութենէն վշտացած հոգիներու խնամակալն ես, կ'աղաչե՛մ, ողբերուս վրայ նոր ցաւ մի աւելցներ, մի՛ խոցեր զիս որ արդէն վիրաւորուած եմ, մի՛ դատապարտեր՝ որ պատժուած եմ, մի՛ տանջեր՝ որ չարչարուած եմ. մի՛ ծեծեր՝ որ հարուածուած եմ. մի՛ գլորեր՝ որ ինկած եմ, մի՛ կործաներ՝ որ գայթակղած եմ, մի՛ մերժեր՝ որ հեռացած եմ, մի՛ աքսորեր՝ որ հալածուած եմ (սատանայէն), մի՛ ամչցներ՝ որ խայտառակուած եմ, մի՛ յանդիմաներ՝ որ խըրտչած եմ, մի՛ ջախջախեր՝ որ կոտրուած եմ, մի՛ տակն ու վրայ ըներ՝ որ արդէն յուզուած եմ, մի՛ ալէկոծեր՝ որ ուռած եմ, մի՛ սարսեր՝ որ խախտուած եմ։ Մի՛ շուարեցներ զիս որ արդէն փոթորիկի բռնուած եմ, մի՛ բզքտեր որ փառատուած եմ, մի՛ փշրեր՝ որ մանրուած եմ։ Մի՛ վիրաւորեր զիս՝ որ արդէն վշտացած եմ, մի՛ կուրցներ՝ որ մթնցած եմ, մի՛ սոսկացներ՝ որ պշած եմ, մի՛ խորովեր՝ որ խանձած եմ, մի՛ մեռցներ՝ որ հիւանդ եմ. ծանր բեռներու մի՛ ենթարկեր՝ որ տկար եմ։ Ծառս՝ կծկուած թիկունքներուս վրայ երկաթէ օղակ մի՛ աւելցներ և ո՛չ ալ լեղի արցունքներուս վրայ՝ նոր ողբ. խստութեամբ մի՛ վարուիր ինձ հետ՝ որ հող եմ և ո՛չ ալ սաստկութիւն ցուցուր ինձ, որ մոխիր եմ. ո՛չ անաչառ եղիր ինձ նկատմամբ՝ որ Քեզմէ ստեղծուած եմ և ո՛չ ալ սոսկում ազդէ՛ ինձ՝ որ փոշի եմ։

(Շարունակելի)

ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (87)

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍԻՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ԲԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

ԱԼԻՍ

Օ՛

—Պունու պիլտիկկինիզ հալտէ պունու տախմա քէնտիլիկիմտէն հիչ պիր հարաքէթ իթմէմէքլիկիմի նասիհաթ իտիյօրսունըզ։

—Զիւնքի սիզին օղլունըզ իչուն միւֆիտ օլաճաղընըզ չէօյլէ տուրսուն, քէնտինիզ իչուն գուրտուլուշ զայիֆ պինտայը տա հէպէթ իթմիչ օլաճագ իտինիզ, մատամ Մարիոն միւթէհաիր օլտուղը հալտէ սէտաղա գոլգտը. քէտէր վէ հիտտէթինտէն տահա զիւատէ, կիւզէլլէնէրէք միւթէհայիրանէ նիւզլինէ պագմագտա օլան Մարքիզէ տէտի քի.

—Ահա՛յր միւսիւ օլամազ. պու գատար սապր քեաֆի տիր. պէլքի Մագսիմի սէրպէսթ պրագմագ իչուն պիր լագըրտը սէօյլէմէք քեաֆի իքէն, պու վազիֆէմի իճրասան պէնի քէմ մէնն իտէպիլէնէք։

—Մարքի իսթէքսիզճէ պիր քէտէր թիթրէտի, Մատամ Մարիոնտա կէօրտիւյի լէթաֆէթտէն հիսս էթտիկի խօշլըղը պիրտէն պիրէ մահֆ օլուպ տէլիգանլընըն ազըը պաշլընա կէլտի։

Մատամ Մարիոնըն տաղըլնաճան չըգան պու քէլամտան նէ՛ անլաշըլըեօր իտի, հագիգաթէն պու սէօյլէտիկլէրինի ինճրա իտէճէք իգթիտարտա մըլը՞ քըմ, յիտի. մարքիզէ պունըն նէ օլտուղունը անլամագ լազը՛մ մը իտի։ Մատամ Մարիոն կիւպի սէրթ վէ սաֆտիլ պիր գատընը սէօյլէթմէք բէք կիւճ պիր չէյ տէյիլ իտի։

Շարլ պիրազ վագըթ միւլահազատան սօնրա մուխաթիպինէ մուաֆագաթ իթմէք լազըմ կէլտիյինի անլատը վէ տէտի քի.

—Ահ՛ Մատամ պիլա վասըթա հարաքէթ էթմէքտէն էֆքեարընըզըն նէ օլտուղունը անլատըմ, պու պապտա պէնտէ սիզինլէ հէմֆքեարիմ պանա հէնուզ պու սէօյլէտիկլէրինիզի նէ իչուն իչար իթմէտինիզ։

Մատամ Մարիոն հէման օ անտէ հիտտէթինի թէսքին էտիպ ճէվապ վէրմէքսիզին Մարքիզէ պիր աթըֆ նազար էթտի։

Շարլ Մատամ Մարիոնըն իֆշա իտէճէք պիր սըրը օլուպ պու եապանճըլա կիմսէյէ էթմէմէսինտէ թէրէտտիւտ էթմէքտէ օլտուղընը թէրք իլէ պիր հիլլէ գուլլանտը քի, պուտա սըրը քէչֆ իթմէյէ քեաֆի իտի. տէտի քի.

—Մատամ, սիզին կիզլէմէկ իսթէտիկինիզ պիր սըրը սէօյլէթմէկ մէճպուր էթմէք իսթէմէմ։

Լագին սօն քէլամընտան անճագ Մագսիմէ միւֆիտ օլանտաճ ճիհէթինի էօյրէնմէք իսթէրիմ.

Մարիոն սօզունագճա պիր սէս իլէ տէտի քի.

—Բարիզ միւսթանթիգլէրինի թանը՛րմըյընըզ։

Մարքի պու սիւալտան չաչըպ.

—Խա՛յր, տէտի.

—Բէք ալէա նէսահինիզի պիր գաչ սաաթ տահա թաագիպ իտէճէքիմ, լագին Բարիզտէ Բիւրնօլէն իսմինտէ օլան միւսթանթիգի վէ հիւքիւմէթտէ մէմուրիյէթի նէտէն իպարէթ պուլունտուղընը էօյրէնինիզ. չիմտիլիք պունտան պաշգա պիր չէյ իսթէմէմ սիզտէն։

Մարքի «Բիւրնօլէն» իսմինի իչիթտիյի կիպի քէնտինի բէք գահմէթլէ զապթ իտէպիլտի։

Պու հէնկեամտէ իսթինթագ տէվամ էթմէքտէ իտիկի պիրազ սօնրա իճրա իտիլէճէք հարէքէթ փէք կէճ գալմըշ օլաճագ իտի։ Տէլիգանլը Մարիոնտան իսթինթագ զէմանընտա գորգար իտի վէ պու զէման իսէ բէք սիւրաթլա կէչմէքտէ իտի։

Միւսթանթիգ Մագսիմին իթհամընտա գանի օլուպ հէման հէօքմիւ կիյտիրմէսի բէք կէճիքմէէճէքտիրինտէն, օ հալտէ Մատամ Մարիոնտան գորգուլմազ իտի։

Մարքի սէտաղա գոլգտը վէ Մատամ Մարիոնըն էլլէրինի էլլէրինէ ալարագ իւզէրինէ պիրէր բուսէ վազ իտտի.

—Մագսիմի գուրթարաճաղըզ. պէնտէն էմին օլունըզ։

Տիւքէրէք Նինանըն թէրք էթտի.

Մատամ Մարիոն, Շարլըն ազիմէթինտէն սօնրա պիր գաչ տագիգա տահա պէքլէյիպ պատէհտա քէնտի օտասընա գօչուպ չէք՛մէճէսի իչինտէն պիր քաչ քեաղըտ ալըպ վէ օմուզլարընա պիր մանթօ աթըպ պաշընա տա պիր չարգա կէյտի, ուչաղընըն պագաըր էմիրլէր վէրիպ խանէտէն չըգտը կիթտի.

Պիր սաաթ սօնրա Մատամ Մարիոնըն խանէսի քօնիւնտէ պիր արապա տուրուպ, տէրունինտէն սիւրաթլա պիր կէնճ գըզ չըգտը քի պու տա Ալիս Տօլօնըէրէ իտի, միւսթանթիգին իսմինի սիւվալ էթմէք իչուն սէվկիլիսի տօսթունըն էվինէ տօղրու գօչտու.

Ալիս չիտտէթլէ գաբունըն չընղը բաղընը չէքտի. խըտմէտճի գաբուեը աչըպ Մատամ Մարիոնըն պիր սաաթ էվվէլ տըշարըեա չըգտըղընը խապէր վէրտի։

Ալիս.— Բէք էյի, պէքլէրիմ.

Խըտմէթճի.—Ա՛հ մատմազէլ, չօգ պէքլէյէճէքսինիզ. Մատամ եարըն կէլէճէք.

—Եարը՞ն մը կէլէճէք.

—Էվվէթ.

—Պէնիմ իչուն սիզէ պիր չէյ սէօյլէտի՞ մի.

—Հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտի, լագին Մատամըն բէ՛ գիճատէ միւքէտտէր օլտուղը կէօրիւնիեօր իտի.

—Բէք էյի եարըն կէլէճէյիմ.

Կէնճ գըզ թէքրար արապասը բագըպ օխրագ օթէլէ միւթէվէճճիհէն օրատան հարաքէթ իթտի.

(Տէվամը)

Էր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ՓԱԹԱԼԸԵԱՆ

ԹԱԼԻՄԻ ԳՐԱԱԹ

Սոյն ընթերցարանին նիւթերը յոյժ խնամօք ընտրուած են, թուղթն ու տպագրութիւնը խիստ մաքուր, գիրը դիւրամատչելի և լեզուն սահուն է։ Տղոց դիւրըմբռնելի ընելու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (նշանք) դրուած են։ Օ, —, եօ և ըւ հնչումն ունեցող «վավ» գրին, ինչպէս նաև երբեմն «տալ» գրի հնչումը տուող «Թը» տառին համար յատուկ նիշեր հնարուած են, որպէս զի աշակերտք դիւրին կերպով և ճշդութեամբ կարենան արտասանել։ Գործածութիւնը ստիպողական եղած գիտական և գրական բառերուն ու յատուկ անուանց համար իւրաքանչիւր էջին տակ բառարան մը զետեղուած է։ Դասերն աշակերտաց մտքին մէջ տպաւորուած ըլլալն հասկնալու համար ալ ուսուցչաց կողմէ հարցումներ պատրաստուած է։ Վերջապէս Թուրքերէն լեզուն սորվելու համար ամէն մասամբ յարմար գործ ըլլալուն, Իսլամ և ոչ-Իսլամ դպրոցները մուտ գտած և 31րդ տպագրութեան արժանացած է։

Ա. մաս տպագիր (նիւսխա) 2½
Բ. » » » 2½
Գ. » » » 4
Ա. » ձեռագիրով (րըգգա) 4

Մեծաքանակ գնողներուն զեղչ կ'ըլլայ, կը գտնուի հայ և օտար լեզուի գիրք ծախող գրավաճառաց քով։

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՈՆԿՐՈՒԱԶ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՓԵՍԹ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332,000,000 ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114,000,000 ՖՐ. — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,035,390 ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմաններն՝ Թուրքիոյ մէջ գործող միւս ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԷՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով ու անմրցելի գիններով։ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու և կենաց՝ շահաբաժնի մասնակցութեամբ և երաշխաւորեալ տոկոսի սակերով. որպէս նաև աղջկանց դրամօժիտի ու մանչ տղայոց դրամագլխի կազմութեան, և ցմահ գանձելի տարեթոշակներու։

Կ'արժէ ուրեմն այլուր ապահովագրուելէ առաջ՝ անգամ մը Ընկերութեանս պայմաններն աչքէ անցընել.
Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեանս գրասենեակը, ՊՈԼԻՍ ՊԱՐՈՆԱԹԱՆ ԽԱՆ

Ընկերութեանս դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ — ԸՆԴՀ. ՓՈՐԾԱԿԱԼ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ ՈՐԴԻՔ Ն. ՊԱՐՈՆԱԹԱՆԻ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ ԳՐԱՏԱՆ

Մեծ հան փողոց Թիւ 57

Հայերէն ընթերցանութիւն եւ գիր

Մանկանց գիրքը կամ Հարպիկ քերական, բոլորովին նոր ոճով 5 փր., Մարգրիտներ. Մանկապարտէզի ծաղկաքաղ տղոց, տպագիր և ձեռագիր 50 փր., Մանուկներու Բ. Գիրքը. Պատկերազարդ 60 փր., Սիրուն Զբօսարան կամ Նոր Ընթերցարան 2 ղր., Զբօսցարական Ընթերցարան Պատկերազարդ 3 ղր., Արծաթմատենիկ Հայ տղոց Պտկ. 3 ղր., Ոսկեմատենիկ Հայ տղոց Պտկ. 4 ղր., Գոհարմատենիկ Պտկ. 5 ղր., Գեղեցիկ զբօսարան տաճկախօս տղոց Ա. մաս 100 փր. Գեղեցիկ զբօսարան տաճկախօս տղոց Բ. մաս 3 ղր.։

Կրօն եւ բարոյական սկզբունք

Հիմունք բարոյականութեան, գիտութեան և կրօնի Ա. Հոգի Հեղ. Պ. Սուրեան 2 ղր., Հիմունք բարոյականութեան, գիտութեան և կրօնի Բ. Աստուած, Հեղ. նոյն 2 ղր., Հիմունք բարոյականութեան, գիտութեան և կրօնի Գ. Հաւատք, Հեղ. Նոյն. 2 ղր.։ Նախնական Քրիստոնէական 60 փր., Սրբազան պատմութիւն պտկ. փոքր 3 ղր., Նոյն Հին ուխտի. առաջին Տէր Սահակի 4 ղր., Նոյն Նոր ուխտի. երկրորդ Տէր Սահակի 4 ղր., Բացատրութիւն Տօնից և Միսից Խ. քհ. Փէհլիվանեան 6 ղր.։

Աշխարհիկ հայ լեզու եւ սկզբունք գրաբար հայերէնի

Մանկավարժական Քերականութիւն Մասն Ա. պատկերներու վրայ զբօսալի ոճով կը սովրեցնէ թէ՝ ո՛րն է իրը, Նախադասութիւնը, բառը, վանկը, ձայնաւոր և բաղաձայն գրերը 50 փր., Նոյն Բ. տարի անձման ոճով կ'ուսուցանէ պատկերներու վրայ ութ մասունք բանի 100 փր., Նոյն Գ. տարի Միջին 4 ղր., Քերականութիւն Պօղաճեան Միջին 4 ղր., Քերականութիւն գրաբար Գաբամաճեան 7 ղր., Հայերէն լեզու կամ վարժութիւն գրաբարի առանց հոլովներն ու բայերը ի բերան ուսանելու 4 ղր.։

Տարերք բնական գիտութեանց

Իրագիտութեան դասեր մանր տղոց պտկ. 3 ղր., Իրագիտութիւն բնական ու բնապատմական, պտկ. Ե. Փալագաչեան 3 ղր., Իրագիտութիւն գործնական և արհեստական, կենդանական, բուսային և հանքային արտադրութեանց Կ. Ս. Տէմիրեան 3 ղր., Իրագիտութիւն գործնական և արհեստական, կենդանական, բուսային և հանքային արտադրութեանց Միջին Ա. Մաս Տէմիրեան 4 ղր., Իրագիտութիւն Միջին Բ. Մաս Տէմիրեան 5 ղր., Բնագիտութիւն գործնական և արհեստական, կենդանական, բուսային և հանքային արտադրութեանց Ա. Մաս Տէմիրեան 5 ղր., Բնագիտութիւն Բ. մաս Տէմիրեան 7 ղր.։

Տարրական թուաբանութիւն եւ տարրական գործնական երկրաչափութիւն

Թուաբանութիւն մանկավարժական Պատկեր. փոքր տղոց նոր տիպ 3 ղր. Թուաբանութիւն համառօտ Տ. Պօղոսեան 5 ղր., Թուաբանութիւն Փալագաչեան բանաւոր և գրաւոր մանկավարժական դիւրուսոյց եղանակաւ 4 ղր., Նոյն Բ. տարի 4 ղր., Նոյն Գ. տարի 4 ղր., Նոյն Դ. տարի 4 ղր., Նոյն Ե. տարի 6 ղր., Նոյն Զ. տարի 8 ղր., Նախատարերք գործնական երկրաչափութեան և գծագրութեան 125 պատկերներով Փիլչեան 3 ղր., Տարերք գործնական և տեսական երկրաչափութեան համապատասխան Կրթական ծրագրի. Ե. Փալագաչեան 6 ղր., Տարրական սկզբունք գրահաշուոյ աշակերտաց 3 ղր., Տարրական սկզբունք գրահաշուոյ ուսուցչաց 3 ղր., Տոմարակալութեան արուեստ և վաճառականական գիտելիք. պարզ տոմար և կրկնատոմար 6 ղր.։

Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն

Օսմանեան պատմութիւն Աչճեան 4 ղր., Աշխարհագրութիւն Պտկ. նորագոյն փոփոխութեանց համաձայն Տ. Պօղաճեան 4 ղր., Աշխարհագրութիւն Մարգարեան փոքր 3 ղր., Աշխարհագրութիւն Մարգարեան միջին 6 ղր.։

Մարմնամարզութիւն եւ ձեւագիտութիւն

Մարմնամարզութիւն 45 պատկերներով 5 ղր., Ձեւագիտութիւն Մալթեան 3 ղր.։

Օտար լեզուներ

Քերական Գաղ. կամ Մենտոր Մանկանց Տէմիրեան 2 ղր., Քերական Գաղ. Հինալեան 3 ղր., Քերական Գաղ. Բ. Պօղաճեան 60 փր., Նոր Դասագիրք Ֆրանս. լեզուի Հինալեան 5 ղր., Հիմնական Նոր եղանակ Հինալեան Առաջին 5 ղր., Հիմնական Նոր եղանակ Հինալեան Երկրորդ 6 ղր., Ֆրանսերէն լեզու. Խորթումեան 5 ղր., Մայսթէրչաֆթ սիսթէմ Ֆրանսերէն խօսիլ սորվելու 15 տետր, 2 հատորի մէջ ամփոփուած 30 ղր., Նոյն Անգլիերէն խօսիլ սորվելու 2 հատոր 30 ղր., Գերմաներէն Քերական Քեօսէեան 2 ղր., Նէվուզուլ Քըմէնի Էլիֆպասը Մարգարեան 2 ղր.։

Կը գտնուի նաև Աբիկեան և Կարապետեան էֆէնտիներու յօրինած տաճկերէն զանազան դասագրքերը եւայլն։

Մարգարեան գրատան ընթերցանութեան ցուցակը ձրի կը ղրկուի փափաքողաց։

ԻԼԱՆ

Անտոն Բաբատօբուլօսըն Տօֆինա գաթըն զիմմէթինտէ իքէնճի Մահքէմէի Թիճարէթ իլամըլա ալաճաղը օլան աղչէնին թէվֆիեէսի իչուն մէտեունէի մէզպուրէնին միւթասարրըֆ պուլունտուղը Էտիրնէ գաբուսունտա Գասըմ Էֆէնտի Ալի բաշա մահալլէսինտէ Փազըլ վան օղլու Սօգագընտա 30 նումերօ իլէ մուրագգամ օլուպ, ֆէվգանի վէ թահթանի 4 օթա վէ 1 մաթպախ վէ արգա թարաֆընտա 60 զըրա աթիգ մըգտարը պաղչէ վէ միւչթէմիլաթը սաիրէեի հավի պիր պապ խանէ, Թարիխի իլանտան 15 կիւն սօնրա մէվգըի միւզայէտէյէ գօնուլաճաղընտան, իշթիրաեէ թալիպ օլանլարըն վէ տահա զիեատէ մալումաթ ալմագ իսթէյէնլէրին Մահքէմի Թիճարէթ իճրա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի տաիրէի մէզքիւրէտէն իլան օլունուր։

28 Էյլուլ 318

ՄԻՒՆԹԷՐԷՄ ՄԻՒՇԹԷՐԻԼԷՐԷ ԿԻՒԶԷԼ ՊԻՐ ՀԷՏԻՅԷ

ՎԱՔՍԻՆ

ՍՈՒՍՈՒԶ ԵԱՆԱՆ ԻՍԱՐԷ ԳԱՆՏԻԼԻ, ՀԷՐ ԵԷՐՏԷ ՍԱԹԸԼԸՐ

Թագլիտլէրինտէն սագընընըզ

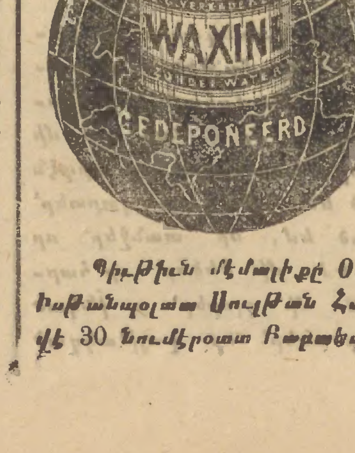

Մէզքիւր խարէ գանտիլին բաղլէթը ուզուն միտտէթ մագտար օլտուղունը կէօրէն րագիպլէր թարաֆընտան թագլիտլէրի իմալ վէ ֆիւրուխթ իտիլմէքտէ օլտուղունտան, գուլթուլար իւզէրինտէ մէօհր պուլունան ֆրանսըզճա (Վաքսին) քէլիմէսի իլէ ֆապրիգամըզըն իչպու մարգասընա հաւի ՔԻՒՐՐԷԻ ԱՐԶԸՆ իւզէրինէ վազ օլունմըյան գանտիլին ըէտտինէ տըգգաթ իթմէլէրի րիճա օլունուր։

24 գուտու եագալըգլարընը, կէթիրէճէքլէրի գուտուլար տէրունինտէ պուլունան ուսուլը խարիճինտէ տահա ասլը քեաղըտլարըլա իսպաթ իտէնլէրէ՝ մալիմ օլան հէտիյէ վէրիլէճէք տիր։

Պիւթիւն մէմալիքի Օսմանիէ իչուն մէզքիւր ֆապրիգանըն վաքիլի Իսթանպօլտա Սուլթան Համամընտա Հաճօղլու խանընըն իսաթ գաթընտա 29 վէ 30 նումէրօտա Բաբաեանօղլու վէ չիւրէքեանը տըր։

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՐԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՅԱՃԱԽՈՐԴԱՑ
ԴԻՒՐՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ
ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐ
ՈՒՆԵՆԱԼ
ԴԻՄԵՑԷՔ
Պոլիս Ոսկերչաց Շուկայ
Մեծ-Փողոց, թիւ 13

ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի եւրոպական ճաշակով պատրաստուած գոհարեղէններ, ամէնքն ալ առաջնակարգ ըլլալու պայմանով։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատան գինները անմրցելի են։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի արծաթեղէն ապրանքներ։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառատունը ունի ժամացոյցներ և արծաթեայ գաւաթներ։

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Հարիւրին 20 կանխիկ, միացեալին համար չորաթական հարիւրին 5 վճարում
ԿԱՆԽԻԿ ԳՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐԻՒՐԻՆ 5 ԶԵՂՉ
Գործածուած գոհարեղէնները եթէ փչացուած չեն % 10 զեղչով ետ կ'առնուին

ՆՕՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ՐՈՊԷՐ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

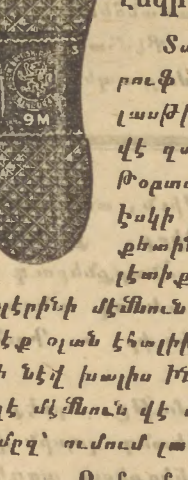
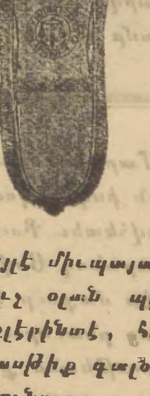

ՄԷՐՔԷԶ ՏԷՓՕՍԸ

Էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա

Տահանըգըլը, պիչիմի վէ զըրաֆէթիյլէ մաարուֆ օլան արըպան վէ թէրազիլի խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարըմըզ պու սէնէ տահա մէթին վէ զարիֆ պիր սուրէթտէ իմալ իտիլմիչ տիր։ Թօրտան սաթըն ալմագ իսթէյէն տիւքքեանճըլար Էսկի Զապթիյէ ճատտէսինտէ Թօմսօն խանընտա քաին մէրքէզ տէբօմըզա կէլտիկլէրի միւպայաա իլէթիպլէրինտէ հէմ քէնտիլէրինի վէ հէմ տէ միւչթէրիլէրինի մէմնուն իթմիչ օլաճագլար տըր։ Բէրաքէնտէ սուրէթիյլէ միւպայաա իտէճէք օլան էհալիի միւհթէրէմէ՝ պալէտաքի մարգա իլէ մէնգուչ օլան պիրինճի նէվ խալիս Ինկիլիզ լասթիգ գալօշլարտան իշթիրա էյլէտիքլէրինտէ, հէր վէճհիլէ մէմնուն վէ միւսթէֆիտ օլաճագլարը թէպէտին օլունուր. լասթիգ գալօշլարըմըզ՝ ումում լասթիգ գալօշ սաթան տիւքքեանճըլարտա պուլունուր։

Ումում մէմալիքի շարգիյէ աճէնթէսի — ԿԷՏՐՕԼ

ՈՒԷՍԹԸՐՆ

ՊԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԻՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷՔՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ
ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

Թագըմի օլունան զիյանլարըն մէճմուի	Ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ աղչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Քեաֆիլէն թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թիւրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՐՆԷԳ ԱՍՏՂԽԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անանիատի խան, Ն° 20, 21, 22.

Թաշրալարտա իչկիւզար վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր. ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումփանիալարըն սէրմայէսի հասըլաթընա նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրնէնքի 125 % տիր։ Իշթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրնըն րագիպլէրինէ թէֆէվվուգ իթթիրմէկտէ էն պէօյիւք թէէմինաթ տըր։

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գատըգիւղ, Մէօհիւրտար, Րիզաքիյէ փողոց, Թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՅՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Գործնական եղանակաւ և դիւրուսոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաև ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Գիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԾՆՈՂՆԵՐԸ, վարժուհիի ինդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դաստիարակուելու և պատրենց ծննդավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար՝

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։ 50—45

Գ. ԷՐՄ[illegible]ԵԱՆ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԵԱՍԸ

ՊԷՕՏՐԻՔ ԷԼՊԻՍԷ ՏԷՓՕԶԻԹՕՍԸ

Սթանպօլտա Սուլթան Համամընտա Թօբալեան խանընտա Ն° 24

Էլպիսէ մաղազալարը միյանընտա էն էսկի վէ էն զիեատէ էմնիյէթլի վէ չէօհրէթլի օլան Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընըն էսկի նամ վէ չէօհրէթի վէ ինսան վէ միքեանը ասըլա թէպտիլ օլունմամըշ օլտուղը կիպի սահիպ վէ մուէսսիսի Գ. Էրմէնեան պիր գաթ տահա ինգիշաֆ վէ ինթիզամը իտարէի իսթիքմալ իլէ մէշգուլ տուր։

Թօբալեան խանընտաքի մաղազա միւսթահտէմլէրինտէն պազըլարընըն օ ճիվարտա մուխթէլիֆ իսիմլէր իլէ միւէսսէսէյէն աչմըշ օլտուգլարը էլպիսէ մաղազալարընըն՝ Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասը իլէ ասլա վէ գաթան իլիշիյի վէ մինասէպէթի օլմատըղը, միւէսսէսէմիզ միւչթէրիլէրիմիզին իզֆալ օլունմամալարը Թօբալեան խանընտաքի էլպիսէ մաղազասընտա միւրաճաաթ իթմէլէրի թավսիյէ օլունուր։

ՖԻՐՄԱ ՄԱՀՖՈՒԶ

ԳԱՏԸԳԻՒՂԻ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Մանզումէ» ամէն առաւօտ պատրաստ կը գտնուի եկեղեցւոյ դիմաց Զպուշճեան էֆ.ի գեղարանը, որ մեր գործակալութիւնը ստանձնած ըլլալով, անոնք որ կը փափաքին թերթիս բաժանորդագրուիլ, կրնան նաև հոն դիմել, ու ստանալ ընկալագիրները։